

**Studiedag Documentatiecentrum Vlaams-Brabant en
Rijksarchief Leuven**

**Van donjon tot ravelijn. Onderzoek naar en omgang met
versterkt erfgoed in Vlaams-Brabant**

Zaterdag 7 oktober 2023 | Vaartstraat 24, 3000 Leuven

IOED
ZUID-HAGELAND

Herover
vestingstad
Zoutleeuw!

-

Marijke Wouters

Heusden (NI)

Damme

Bourtange (NI)

1965

Jaren 1980

Bourtange (NI)

Stevensweert (NI)

Herover vestingstad Zoutleeuw!

- Zoutleeuw? Een vestingstad? Wanneer? Waarom?
- Leeft het vestingverleden in Zoutleeuw?
- Welke sporen zijn er nog op terrein?
- Wat leren we uit archeologisch onderzoek?
- Vestingwerken vroeger – waterbeheer nu?
- ‘Heroveren’? Hoe(zou)?
- Werken aan lokaal draagvlak!
- Versterking door netwerking!

Zoutleeuw? Een vestingstad?

Wanneer? Waarom?

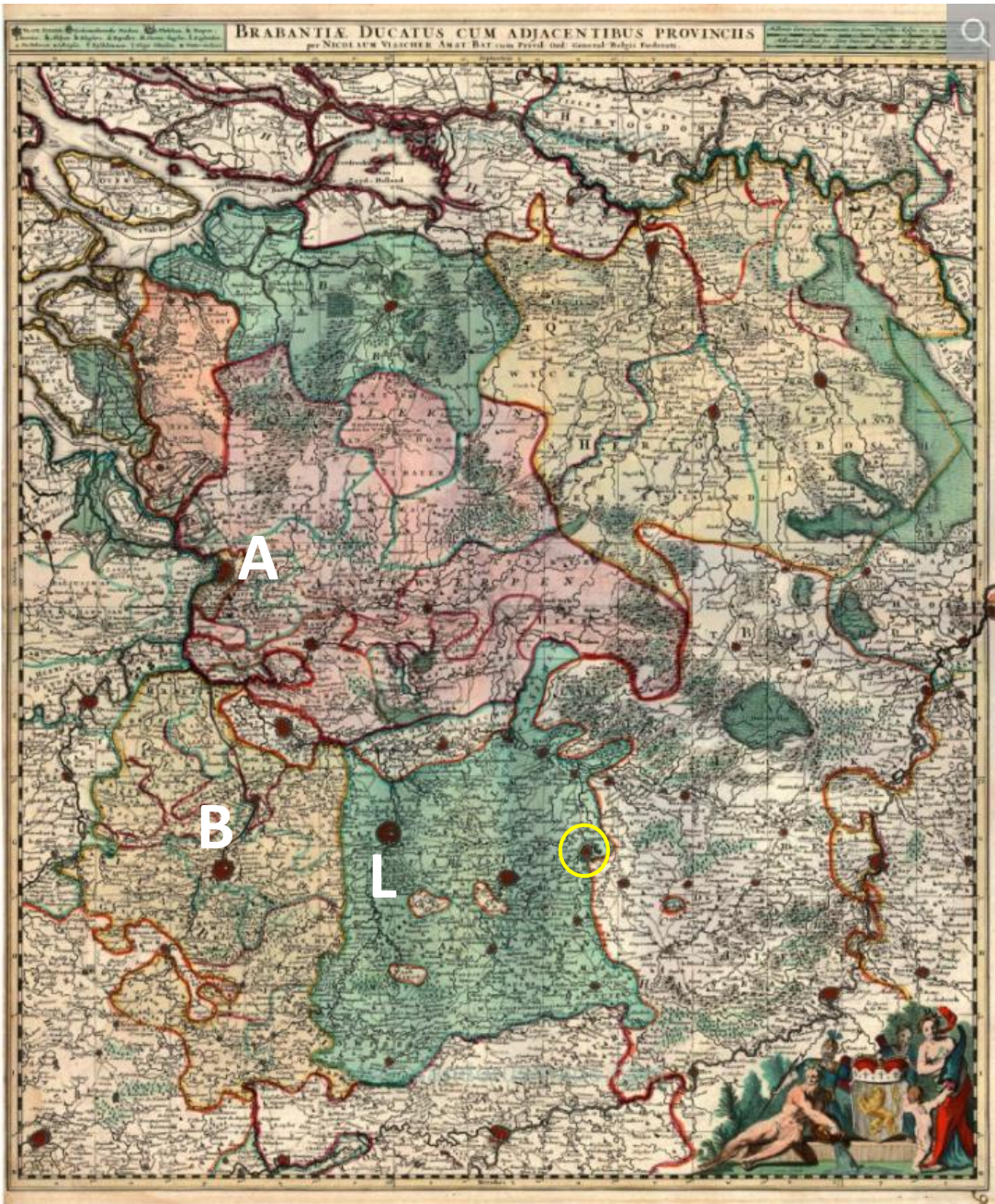

- 9^e-10^e eeuw: 1^e aanwijzingen voor bewoning
- 12^e eeuw: 1^e stadsomwalling
- Economische bloei
- 14^e eeuw: 2^e stadsomwalling
- (zie stadsplan midden 16^e eeuw)
- Tachtigjarige oorlog (1568-1648): voortdurende onveiligheid
 - 1578 – ZL: afbraak begijnhof
 - 1642 - ZL: plaatselijke versterkingen aan omwalling
- Na 1648: Spanje – verarmd leger in Spaanse Z. Ndl. Vooral garnizoenstroepen; nauwelijks nog een veldleger.
 - 1655-56 – ZL: palissades

Kaart van Jacob van Deventer (ca.1560?)

© Koninklijke Bibliotheek van België

<https://uurl.kbr.be/1043818>

Zoutleeuw, 17^e eeuw:
vestingstad aan de oostgrens van
Brabant (Sp. Ndln)

Periode 1648-1815:
Franse dreiging - meerdere
oorlogen in wisselende coalities:

- Devolutieoorlog (1667-68)
- Hollandse Oorlog (1672-79)
- ...

ZL: vanaf 1669-1670: aanleg
gebastioneerd systeem + citadel

Oude kaart van Brabant, door Nicholas Visscher (1689-1696)

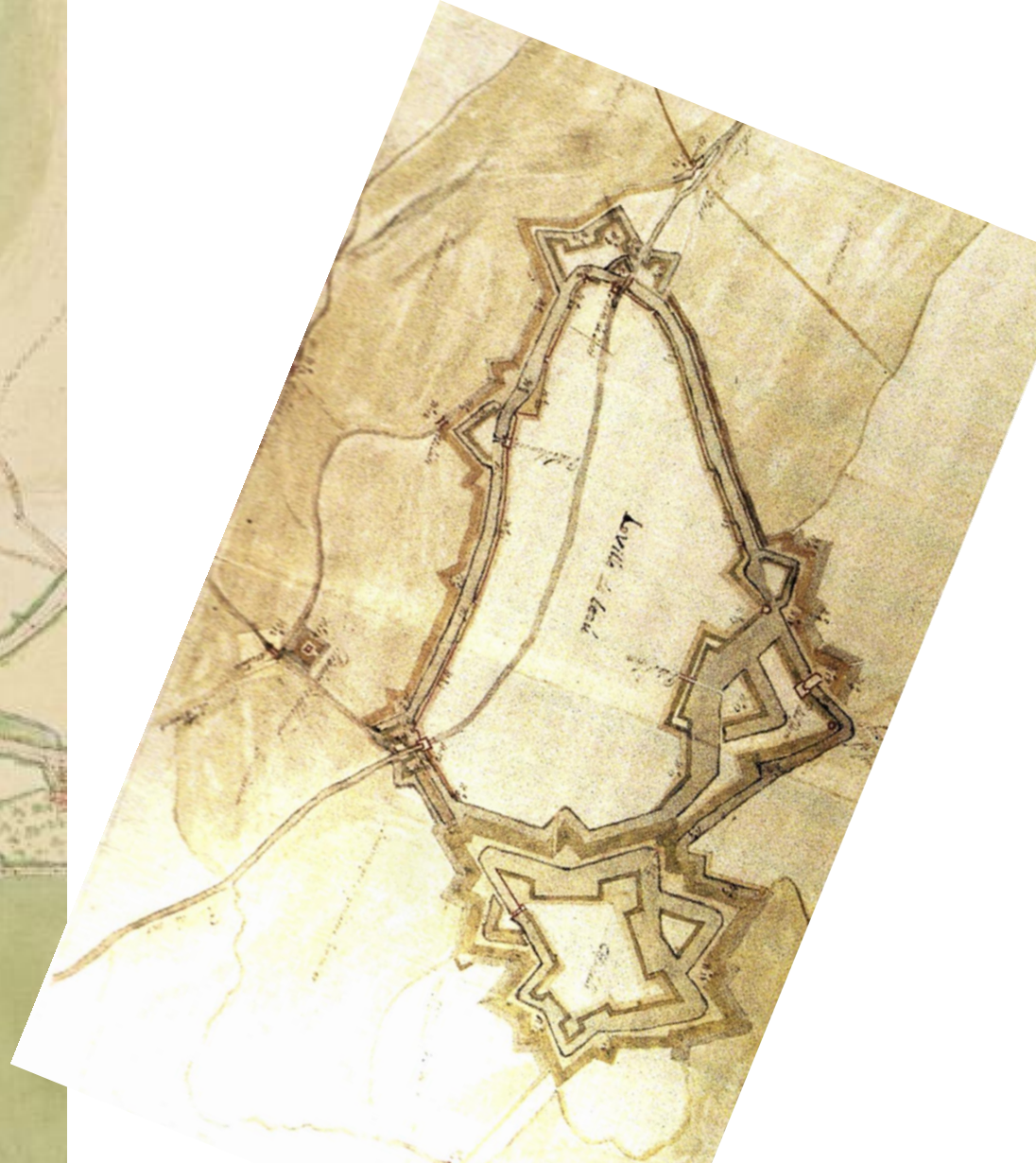
<https://sanderusmaps.com/our-catalogue/antique-maps/europe/low-countries-belgium/old-antique-map-of-brabant-by-n-visscher-24420>

Kaart van Jacob van Deventer (ca.1560?)

© Koninklijke Bibliotheek van België

<https://uurl.kbr.be/1043818>

Plan Zoutleeuw, uit vestingatlas van

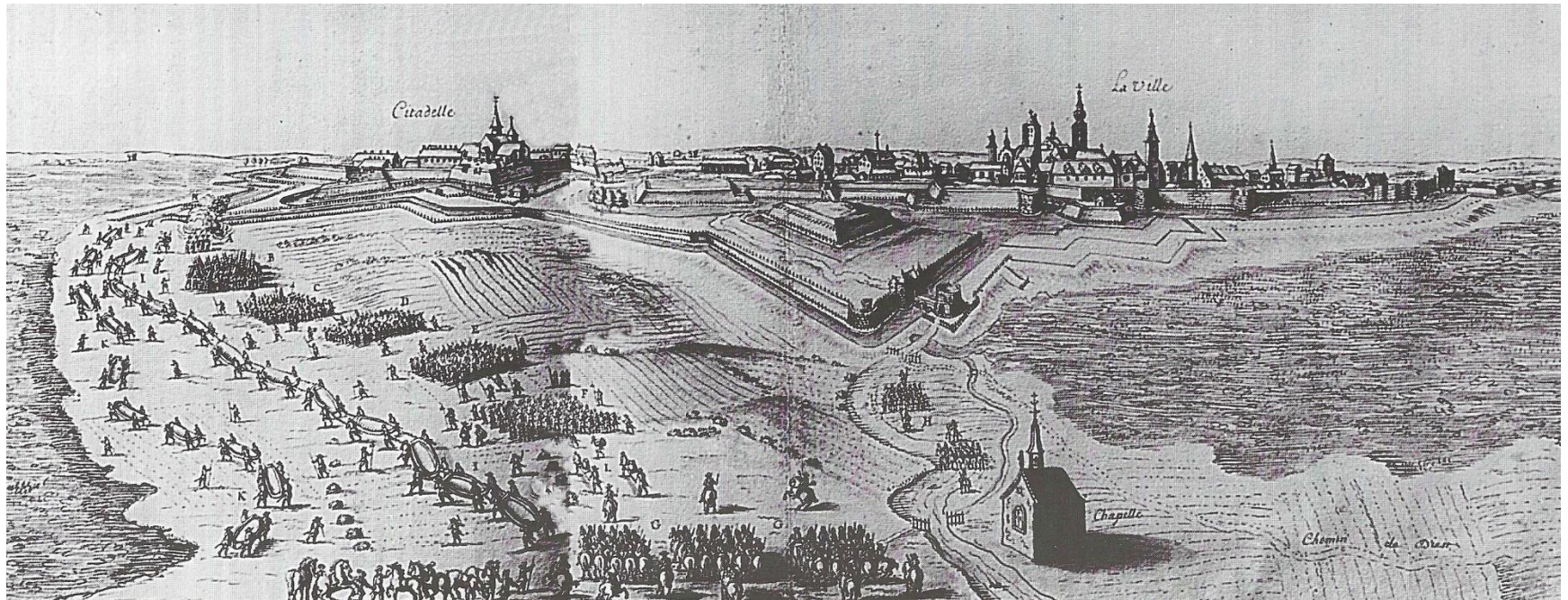
Jean Boulanger, ca. 1680

Info van Piet Lombaerde

Belegering en inname van Zoutleeuw door de Franse legers van Lodewijk XIV

4 mei 1678

- inname gebeurde o.l.v. commandant La Breteche
- inname gericht op de citadel
- 50 soldaten zwommen 's nachts over de gracht, dan volgde de infanterie met bootjes
- tweede gracht werd eveneens overgestoken
- dan pas opende het garnizoen in de citadel het musket- en kanonvuur
- kanonnen werden op de stad gericht, die zich de dag daarop overgaf
- met vrede van Nijmegen in 1678 kwam Zoutleeuw terug in Spaans bezit

Bron: gallica.bnf.fr

Plan van de stad en citadel van Leeuw.

Verrast op 4 mei 1678 door 500 mannen van de troepen van de (Franse) koning uit het garnizoen van Maastricht, onder het bevel van de Markies de la Bréteche, kolonel van de dragonders, die reeds geruime tijd deze actie aan het beramen waren, eens te meer omdat Leeuws ligging bij de belangrijkste in Brabant hoort ...

Hans Ruckers en Pascal Joseph Taskin,
Klavecimbel Carmentis, met dubbel klavier, ca. 1695

N.a.v. inname door Franse troepen, 1678

<https://collections.louvre.fr/en/ark:/53355/cl020019213>

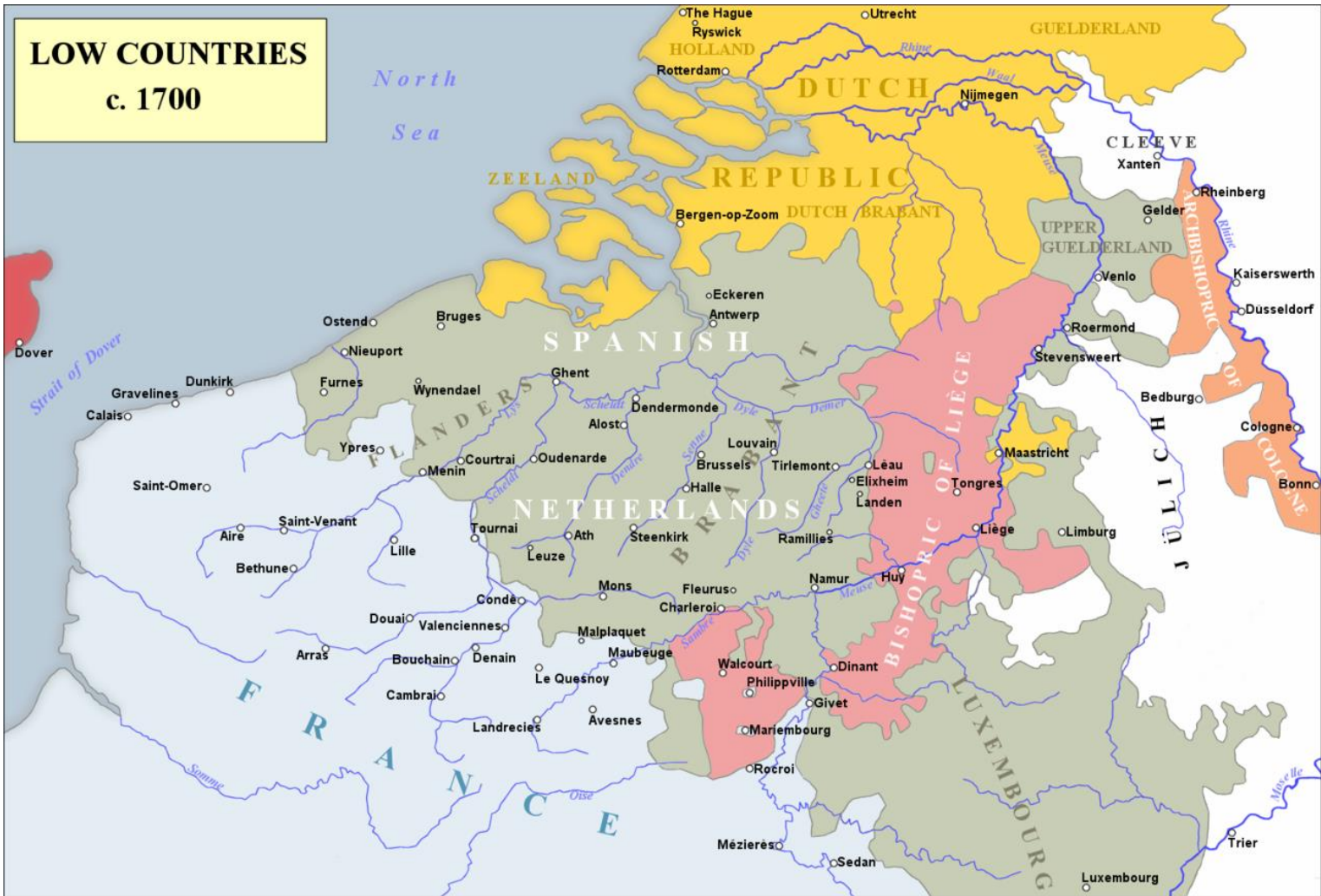
Zoutleeuw, 17^e eeuw:
vestingstad aan de oostgrens van
Brabant (Sp. NdlIn)

Periode 1648-1815:
Franse dreiging - meerdere
oorlogen in wisselende coalities:

- Devolutieoorlog (1667-68)
- Hollandse Oorlog (1672-79)
- Negenjarige Oorlog (1688-97)
- Spaanse Successieoorlog (1701-13)

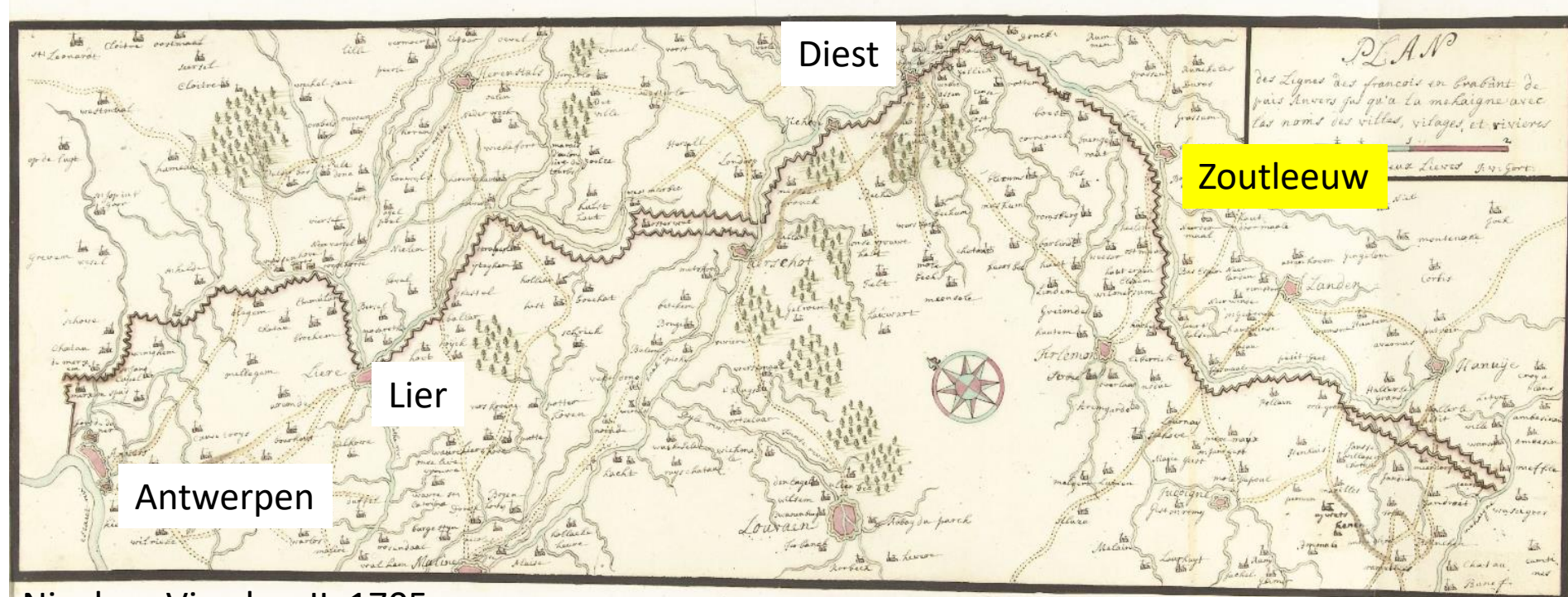
Oude kaart van Brabant, door Nicholas Visscher (1689-1696)
<https://sanderusmaps.com/our-catalogue/antique-maps/europe/low-countries-belgium/old-antique-map-of-brabant-by-n-visscher-24420>

LOW COUNTRIES
c. 1700

Spaanse Successie oorlog (1702-1713)

Zoutleeuw vormt onderdeel van de 'Brabantse linie' / 'Getelinie' (= Franse linie)

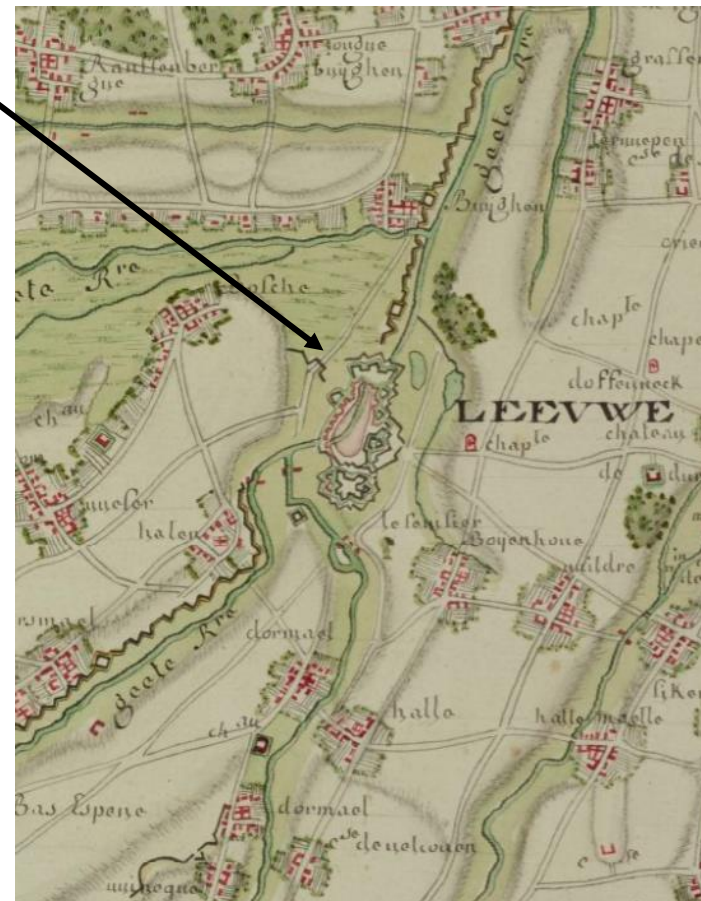

Nicolaas Visscher II, 1705.

Linie in aarde van Sluis tot Namen, opgericht door het Franse leger tegen de Grote Alliantie: een getenailleerde niet-permanente veldconstructie

Zoutleeuw als onderdeel van de
'Getelinie' of 'Brabantse linie'
tijdens Spaanse Successieoorlog
(1701-1713)

"Carte des en viron de Louvain Tilmont Leeuwe St Tron Huy et Namur" /
Naudin le jeune (uitgave 1758, maar gekarteerd ca. 1702?)

Plan Zoutleeuw, uit vestingatlas van
Jean Boulanger, ca. 1680
Info van Piet Lombaerde

S. Du Ry de Champdoré, 1705

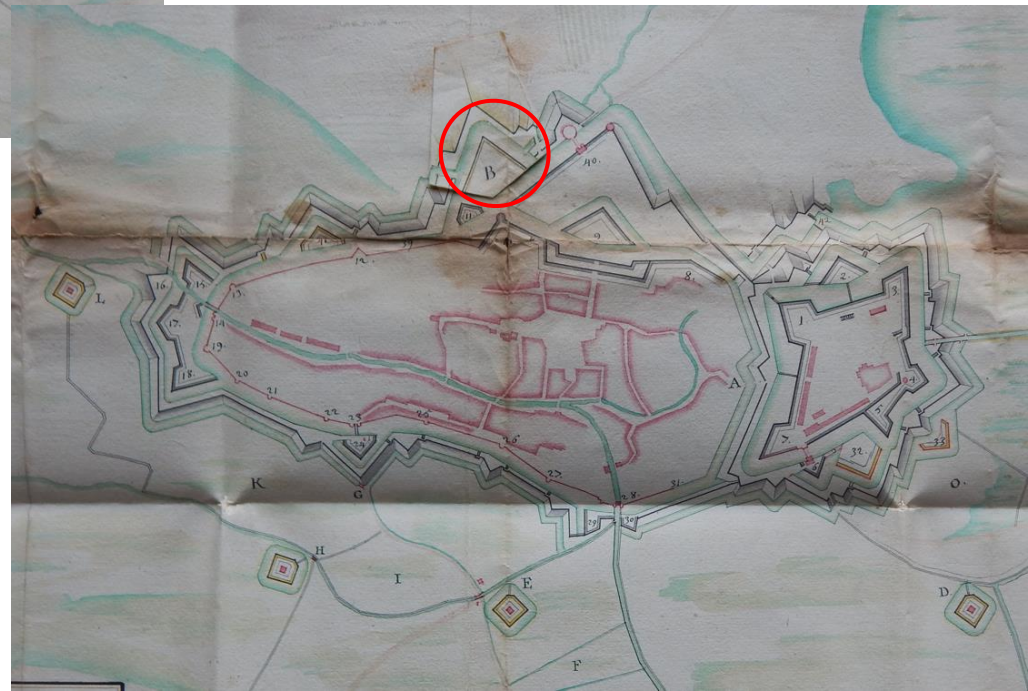
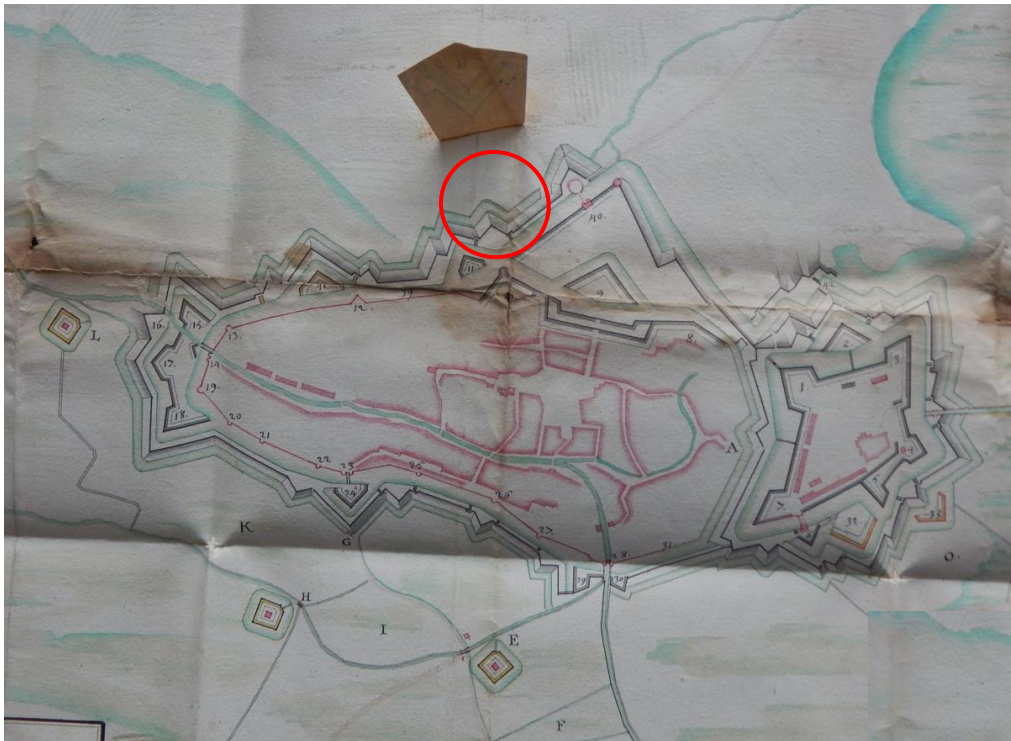
<https://geheugen.delpher.nl/en/geheugen/view?identifier=RIJK04%3ARP-T-00-3661D-9>

Voorstellen voor toegevoegde voorwerken, 1701 (Vauban)

Archief Vincennes
(foto's door Rombout
Nijssen)

Voorstellen voor toegevoegde voorwerken, 1701 (Vauban)

Archief Vincennes
(foto's door Rombout
Nijssen)

BELEGERING VAN ZOUTLEEUW OP 29 AUGUSTUS 1705 o.l.v. de hertog van Marlborough

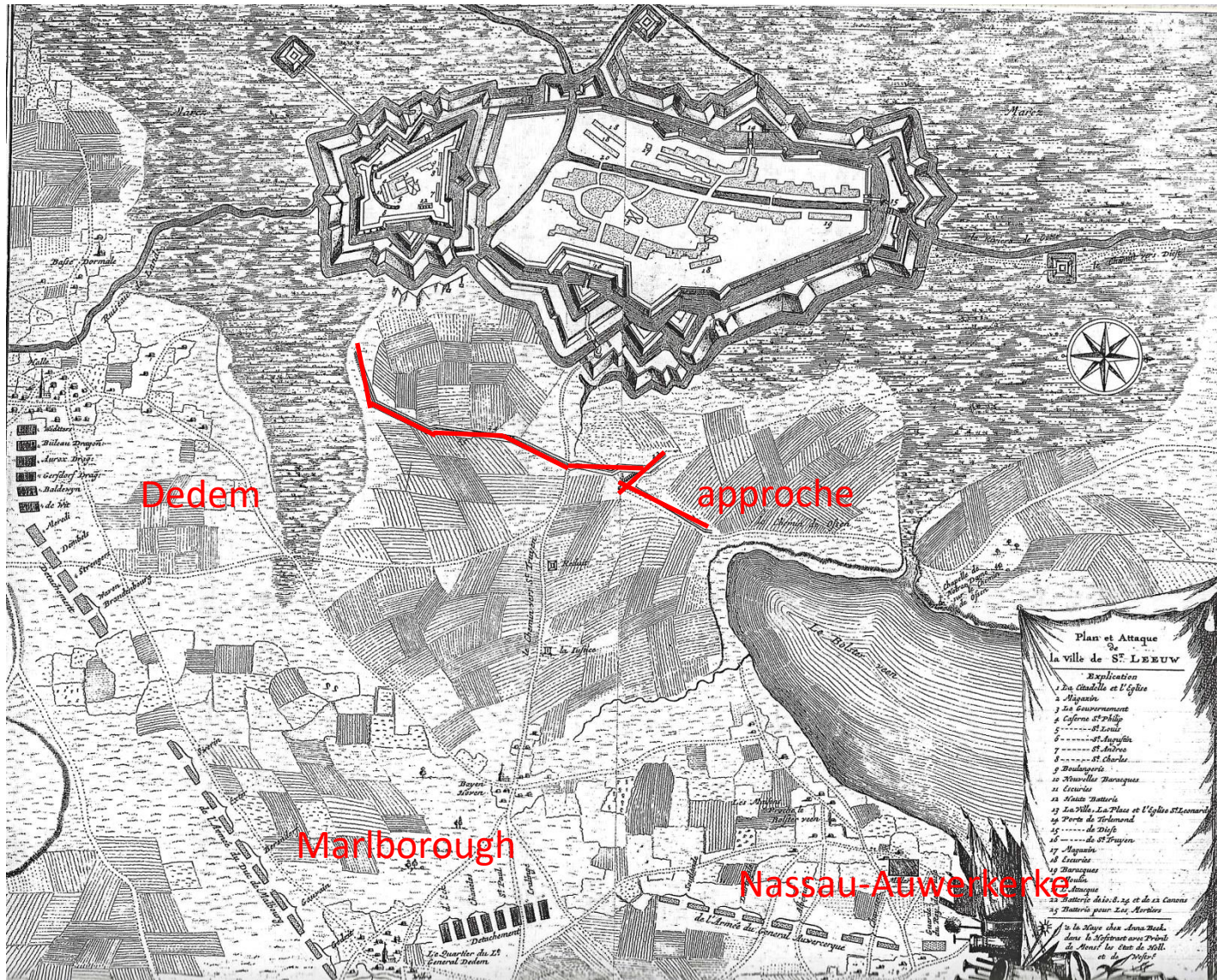

John Churchill, hertog van Marlborough (1650-1722)

Grote Alliantie breekt door de Brabantse linies in Wange: 17 juli 1705

Opstelling van de legers van de Grote Alliantie o.l.v. de hertog van Marborough vanaf 29 augustus tot 3 september 1705

Oostenrijkse Nederlanden 1713-1795

Villaretkaart
ca. 1745-48

(Oostenrijkse
Successieoorlog: Fransen
bezetten ons 3 jaar)

Villaretkaart, ca. 1745-48

Ferrariskaart, ca. 1771

Keizer Jozef II (1741-1790)

Het einde van de vesting Zoutleeuw

Ordonnantie van Jozef II van
16 april 1782 te Wenen:

Bevel tot afbraak van de vestingwerken
van zowat alle steden in de Oostenrijkse
Nederlanden, waaronder Zoutleeuw.

In 1784 begon de ontmanteling van de
stadsomwallingen en de citadel, maar
niet overal.

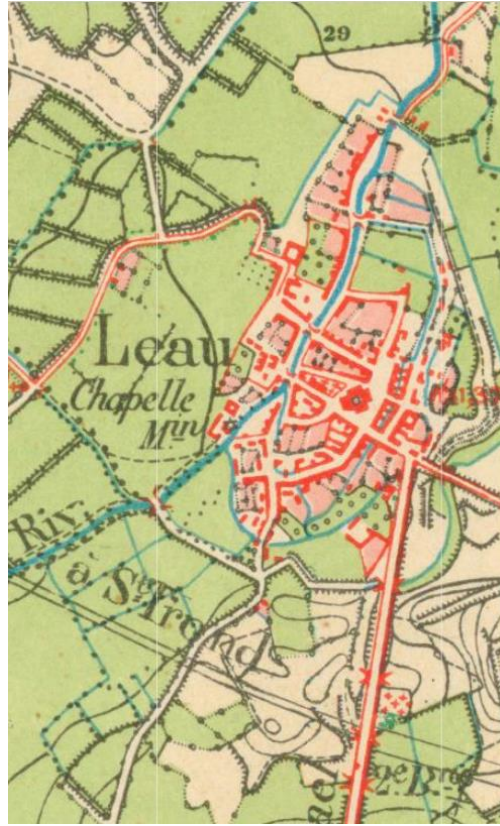

Plan 1831 - uit archief van Vincennes, foto door Rombout Nijsen

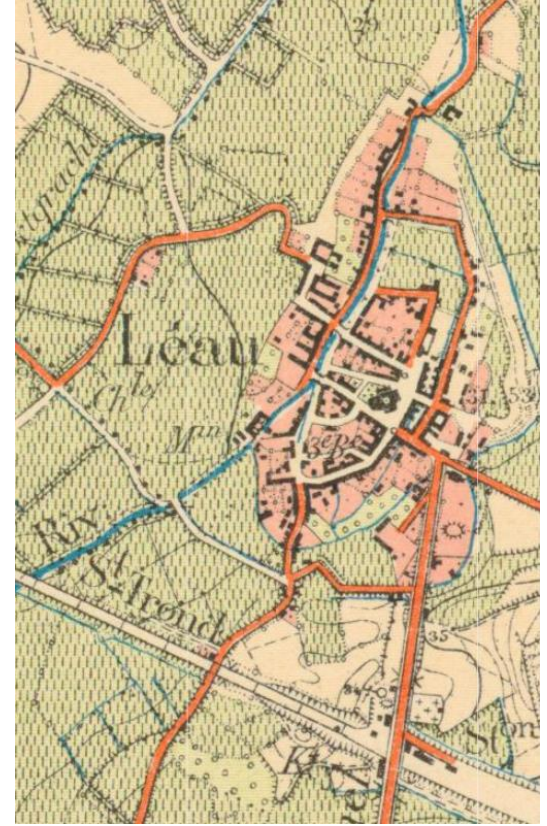
Latere ontwikkelingen Zoutleeuw

Ferriskaart, ca. 1771-78

[Topografische kaart uit 1871](#)

[Topografische kaart uit 1886](#)

Latere ontwikkelingen Zoutleeuw

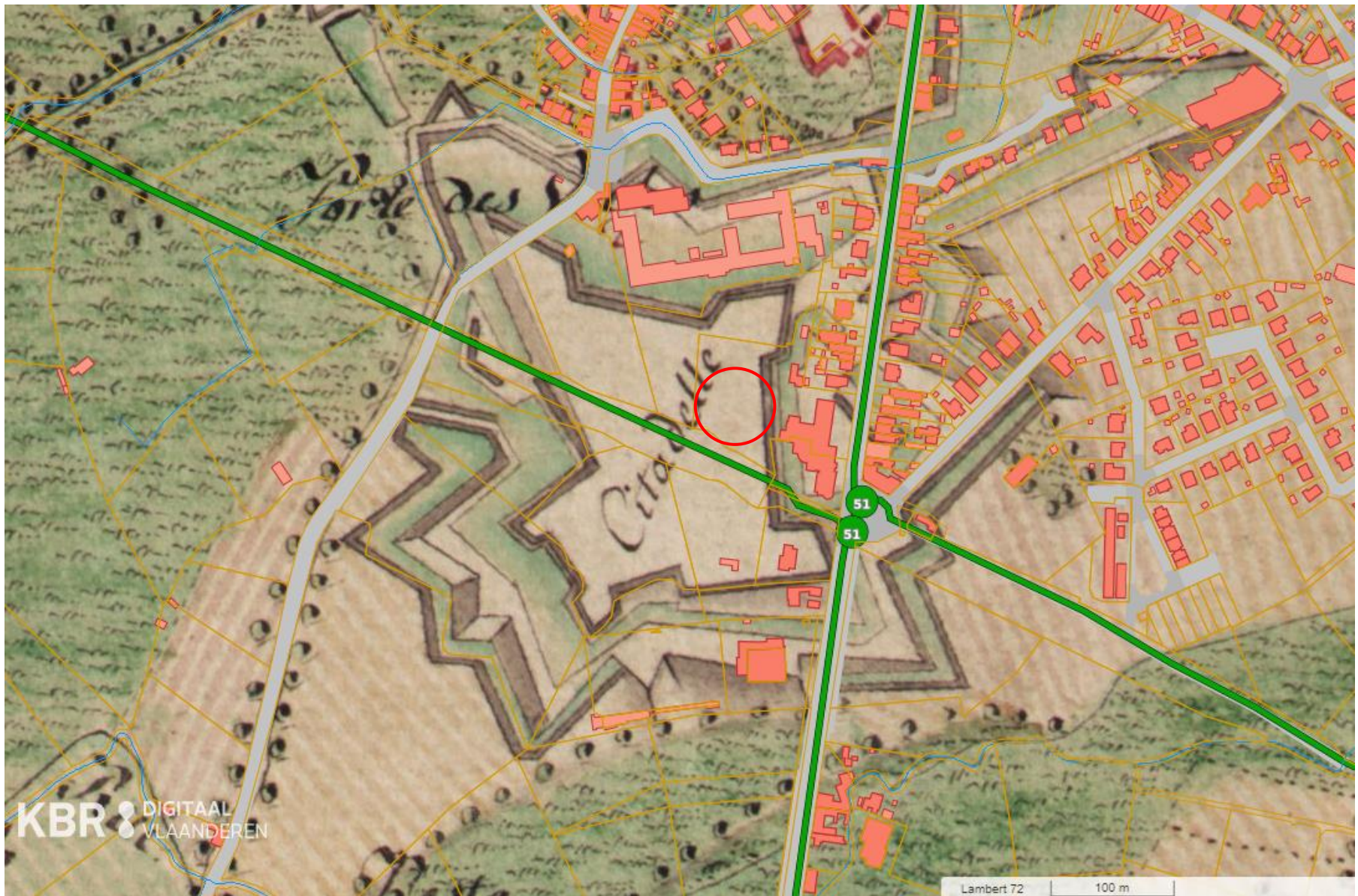
Luchtfoto 1971 (Geopunt)

Luchtfoto 2020 (Geopunt)

Leeft het vestingverleden
in Zoutleeuw?

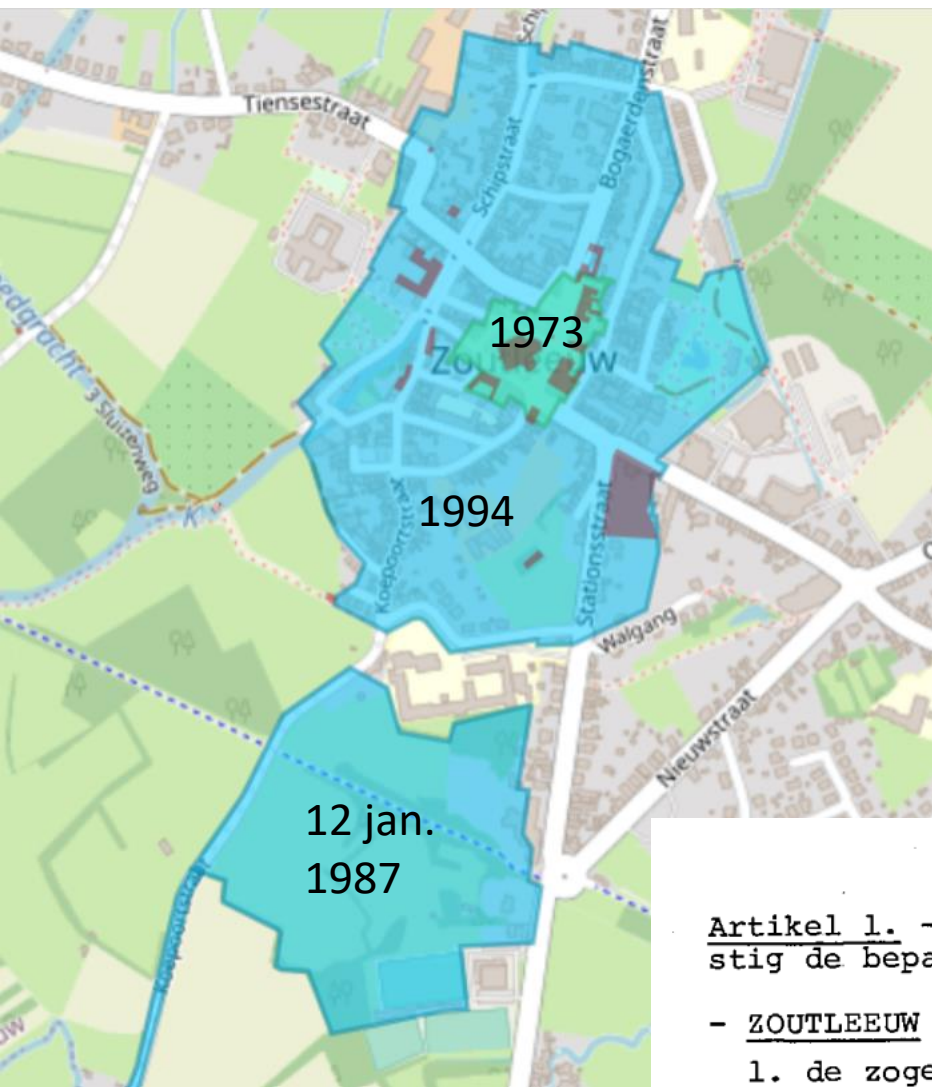
Kaart aangemaakt in Geopunt:

Ferrariskaart + GRB gebouwen + GRB wegbaan + GRB perceelgrenzen + VHA-waterloop + fietsnetwerk

Gezien het site bedreigd wordt met afgraving, is door de V.Z.W. « De Vrienden van Zoutleeuw » een klassering van de belangrijkste gronden aangevraagd. De totale oppervlakte van de citadel met haar voorwerken bedroeg in de 18^e eeuw ca. 20 ha. Op het kadastraal plan van P.C. Popp is deze zone weergegeven (fig. 2). Hiervan zijn slechts een 9 ha herkenbaar bewaard gebleven.

Deze voorstudie op basis van onuitgegeven bouwrekeningen en van de cartografie levert ons de nodige gegevens over de data van de opeenvolgende verbouwingen en de algemene aanleg. Wat echter de concrete uitvoering van de plannen betreft en de konstruktie methoden die gebruikt werden om de grondmassa's te stabiliseren, is onze kennis heel wat beperkter. Een archeologisch onderzoek is dan ook voorzien om hierover meer duidelijkheid te brengen.

B. Roossens (1982) De citadel van Zoutleeuw, in: *Archaeologica Belgica* 250.

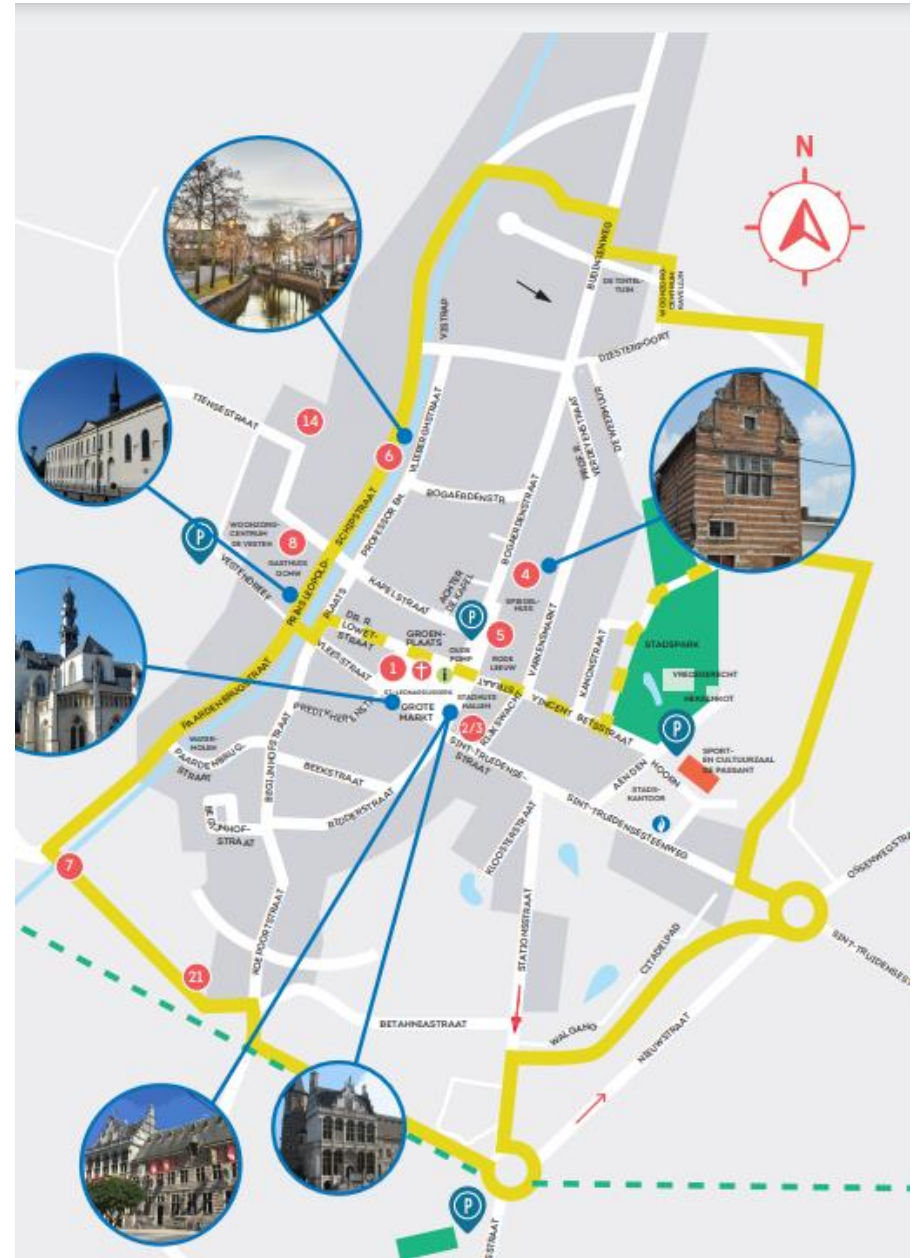

B E S L U I T :

Artikel 1. - Worden beschermd als dorpsgezichten, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976,

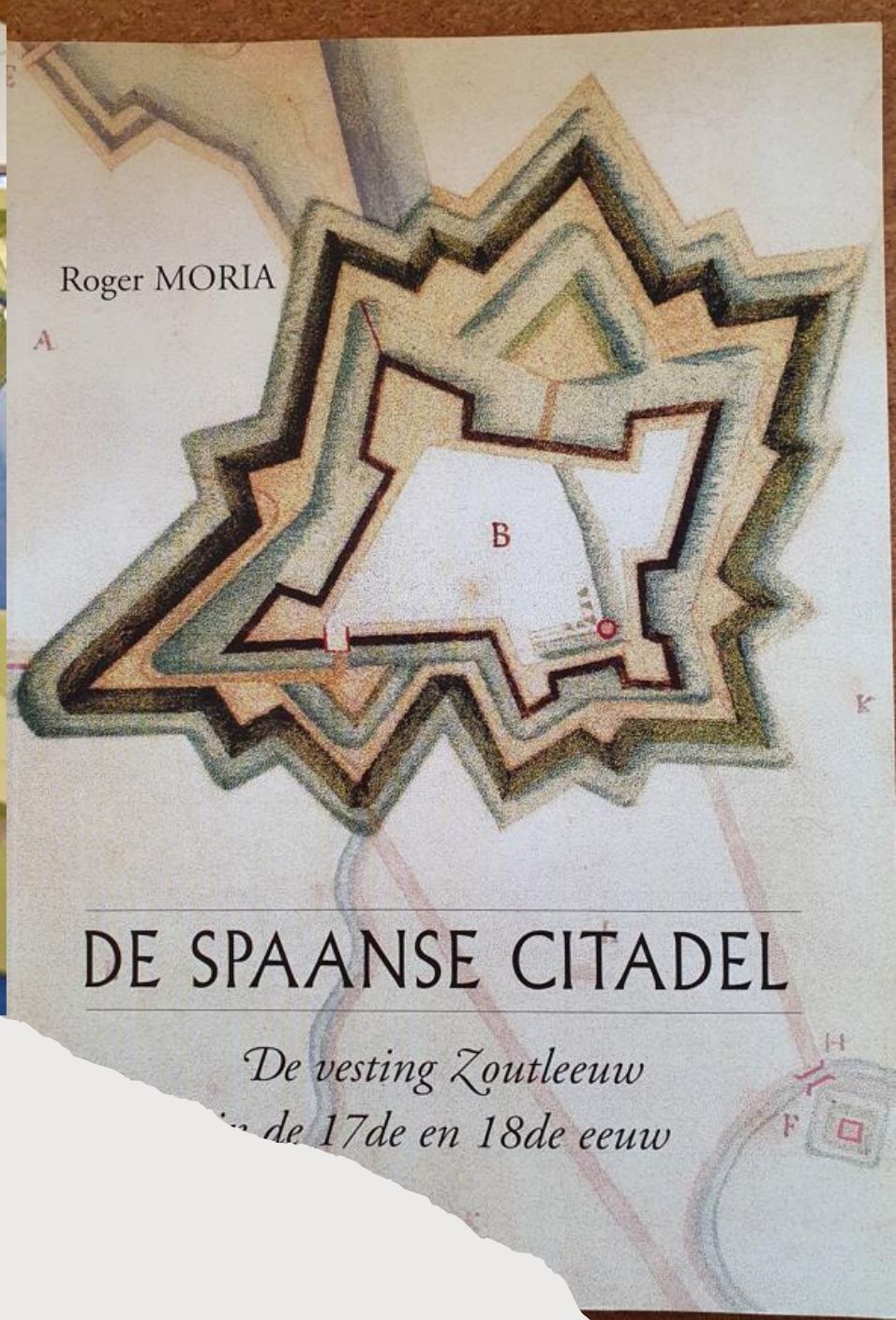
- ZOUTLEEUV :

1. de zogenaamde "Bolwerken" of citadel van Zoutleeuw, om reden van historische en archeologische waarde.
2. de erbij aansluitende Koepoortstraat en haar verlengde de J. Van Heelustraat om reden van de kunsthistorische waarde.

2005: tentoonstelling + publicatie
Vrienden van Zoutleeuw

Roger MORIA

A

B

DE SPAANSE CITADEL

De vesting Zoutleeuw

in de 17de en 18de eeuw

H

F

Periode 2005 – 2007 : GRS / masterplan Zoutleeuw, ook aandacht voor citadel en vesten

3.2.3. Visie m.b.t de gewenste open ruimte structuur, p.99

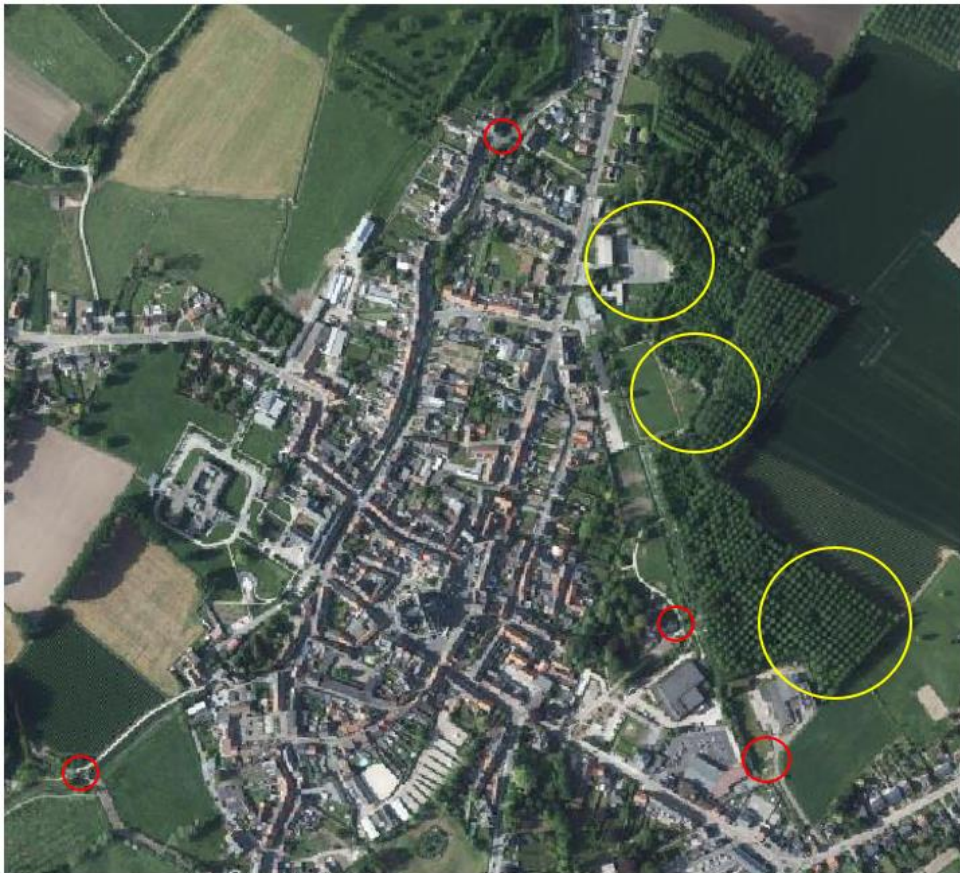
3. Beschermingsperimeter rond historische landschappen vrij maken en restaureren als zicht (p.103)

Ten zuiden van de stadskern kan er een beschermd dorpsgezicht van de historische bolwerken en de citadel gevonden worden die momenteel niet erg duidelijk in het landschap af te lezen valt. Door enkele eenvoudige ingrepen, zoals het open maken van de zichten en het aanduiden van de bolwerken en de citadel, kan dit als een cultureel-toeristische kwalitatieve open ruimte geherwaardeerd worden. Dit houdt in dat de aanwezige infrastructuur waar mogelijk moet verwijderd worden. De sporthal nabij deze citadel met omliggende voetbalvelden is een goed voorbeeld van waaruit er mogelijkheden zijn om het zicht vanaf de straat terug open te werken (mits herlokalisatie van de voetbalvelden naar de voorzieningspool). De sporthal kan blijven dienst doen voor gemeenschapsvoorzieningen.

3.3.3. Visie m.b.t de gewenste natuurlijk structuur, p.99

6. Creëren van een groene gordel rond de stadskern van Zoutleeuw (p.108)

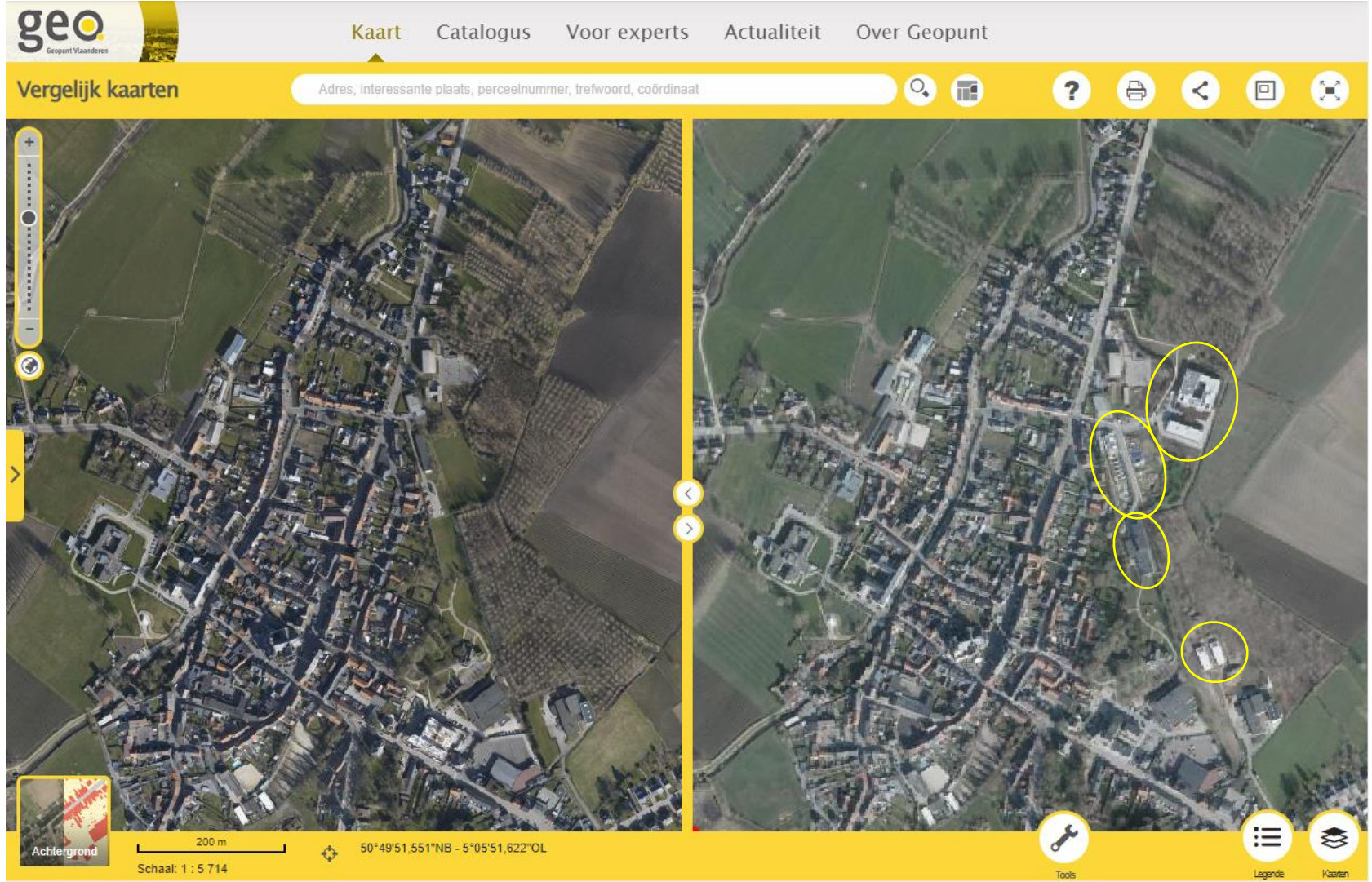
Rond de kern zijn er meerdere historische landschapsstructuren gelegen (stadsgrachten, lijnelementen) die kunnen op een natuurlijke manier verbonden en gerestaureerd worden. De open ruimte kan zo extra benadrukt worden door de 'harde' groene grens, wat eveneens de compactheid van het historische stadscentrum benadrukt. Dit brengt vanzelfsprekend meerdere voordelen naar recreatie, archeologie, ecologie en woonkwaliteiten. De

Luchtfoto 2014
(Geopunt)

Ferrariskaart, ca. 1771-78

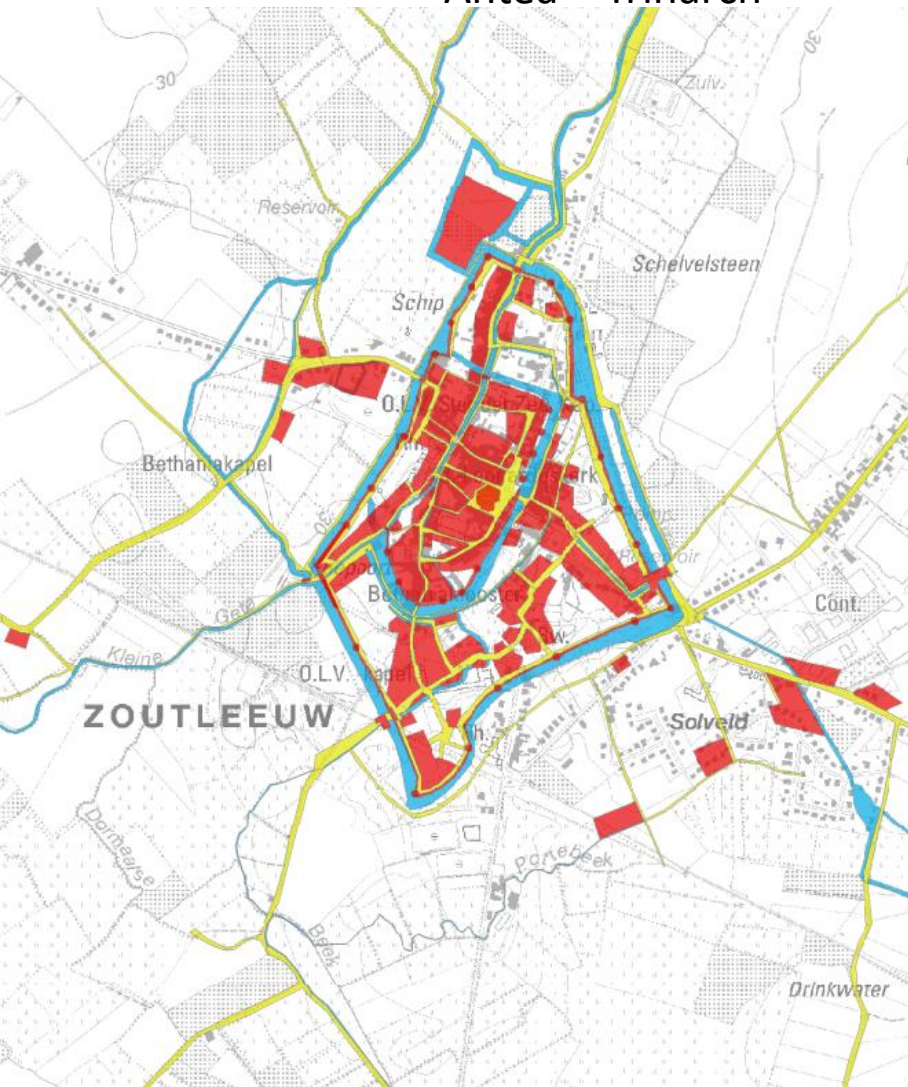

2013-2015

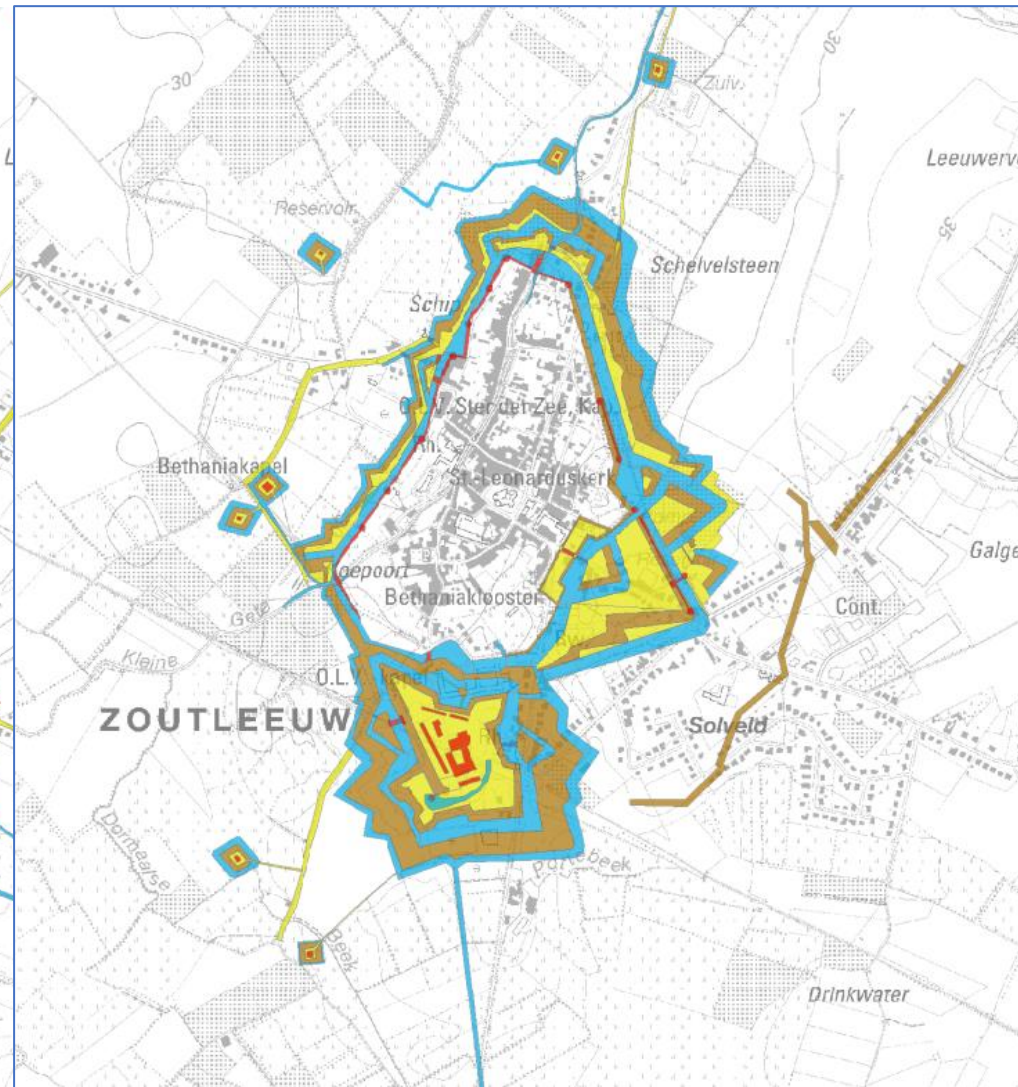
2021

2013: archeologisch waarderend onderzoek in opdracht van ag. Onroerend Erfgoed

Antea + Triharch

14de-eeuwse omwalling (o.b.v. stadsplan J. Van Deventer)

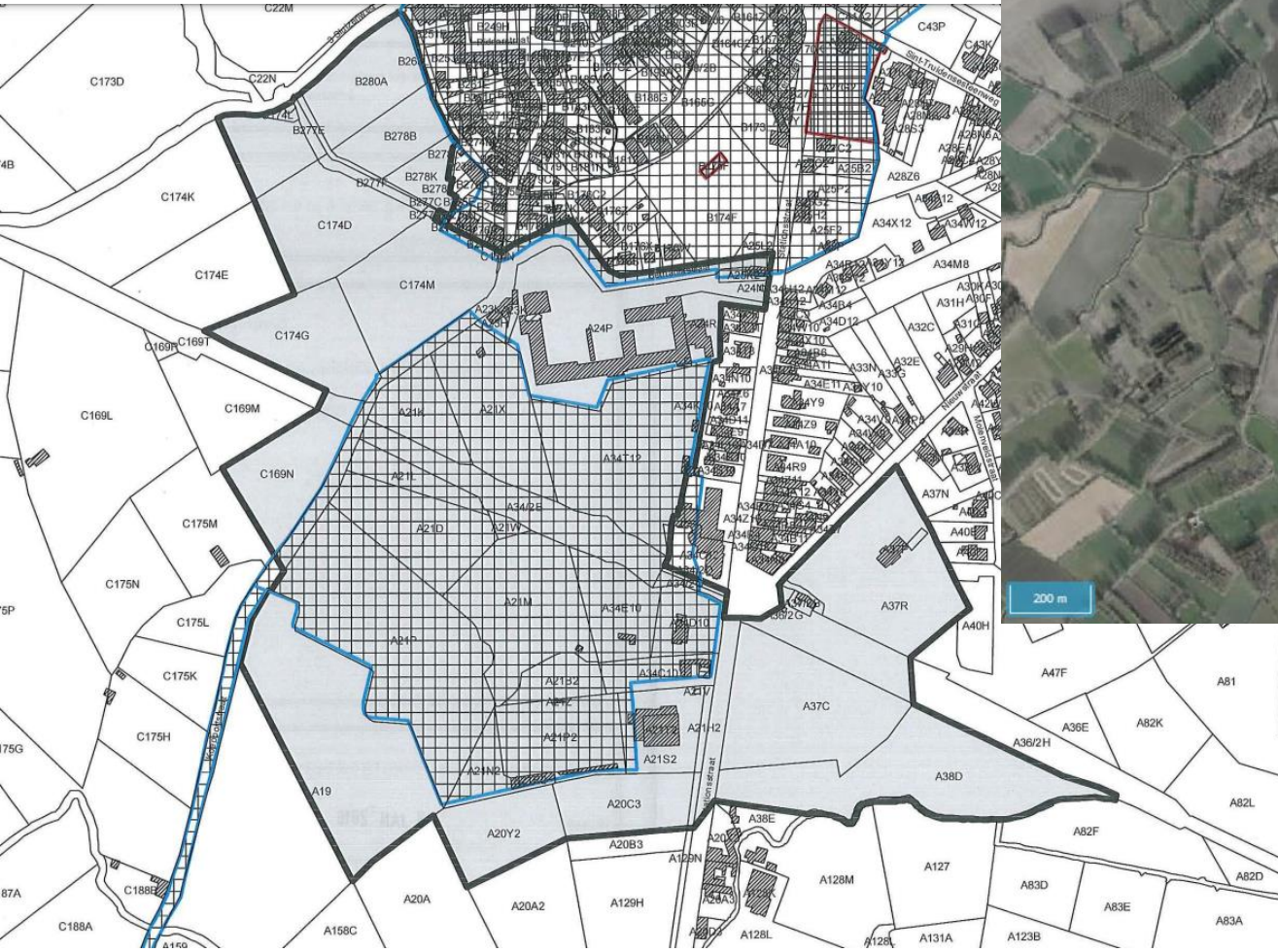
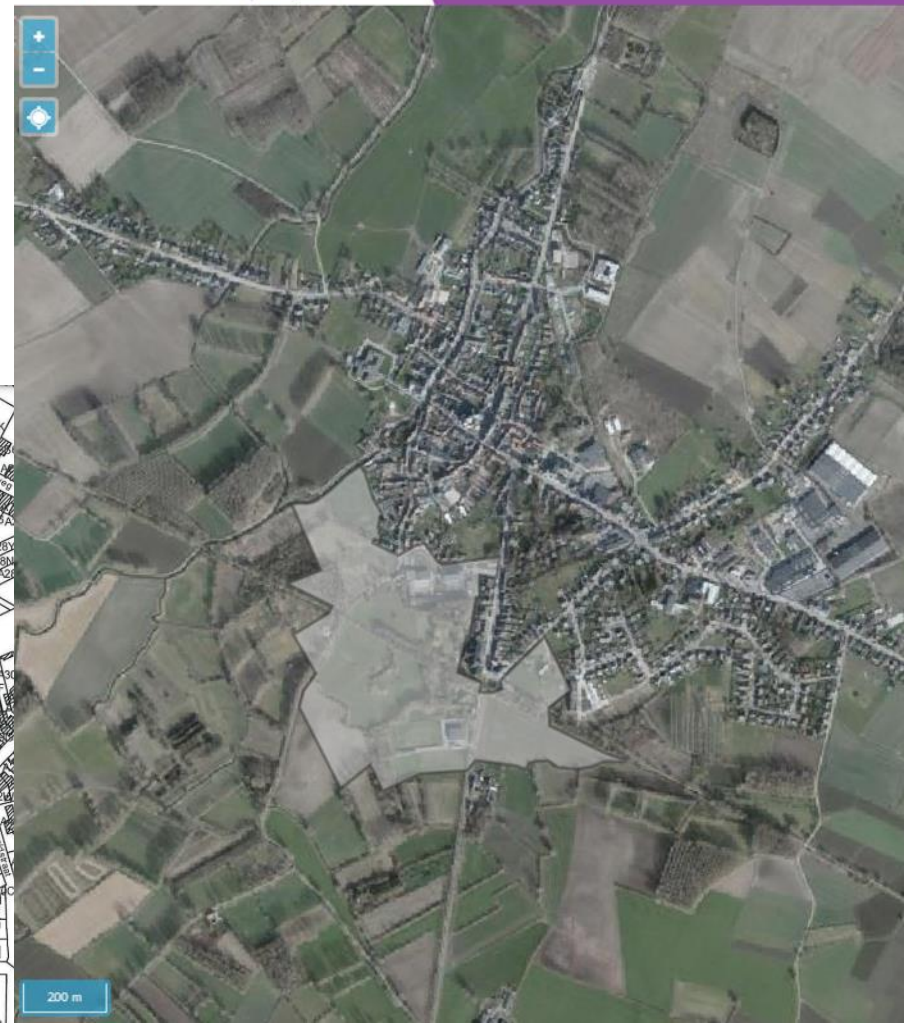

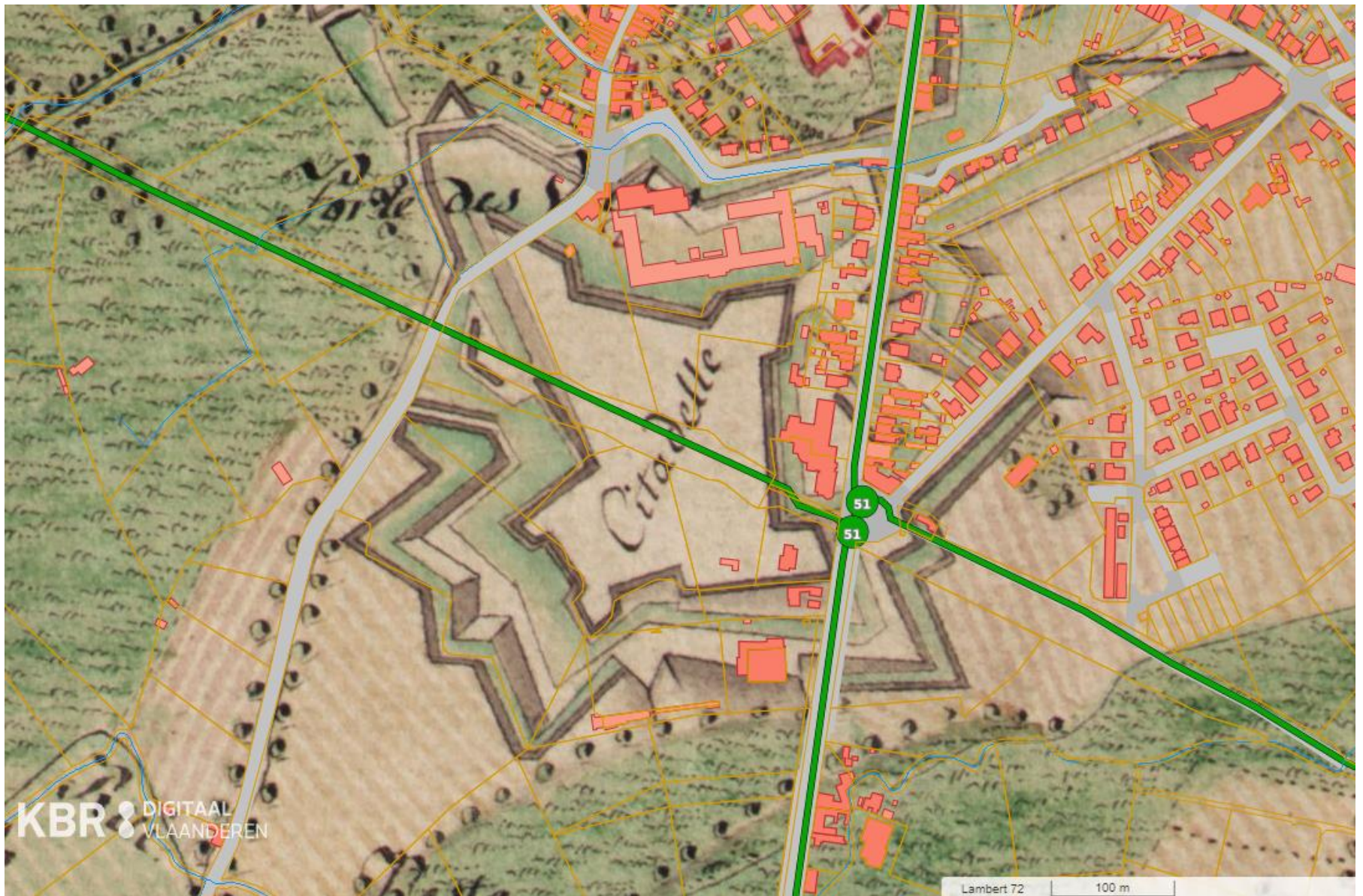
17de-eeuwse gebastioneerde vestingwerken

C. Ryssaert en J. Lisson, in tijdschrift M&L jg. 36 nr. 6 (2017)

Beschermde archeologische site, 18/01/2016:

Kaart aangemaakt in Geopunt:

Ferrariskaart + GRB gebouwen + GRB wegbaan + GRB perceelgrenzen + VHA-waterloop + fietsnetwerk

Wetenschappelijke en cultuurhistorische waarde

De site van de Spaanse Citadel bevat zowel boven- als ondergronds nog archeologische restanten van de 14de-eeuwse stadsomwalling en 17de-eeuwse vesting met de citadel van Zoutleeuw. De versterkingen getuigen van de uitzonderlijke militaire en politieke positie die de stad Zoutleeuw innam tijdens de middeleeuwen en de nieuwe tijd. Het complex is dan ook een representatief voorbeeld van het Oud-Nederlands vestingsstelsel en citadelbouw met karakteristieke elementen: een glacis, bastions en wallen die grotendeels in aarde zijn opgetrokken. grote grachten, aarden katten op de bastions, gebruik van bedekte wegen en onderwallen, toevoegen van ravelijnen en halve manen.

Deze locatie speelde reeds in de vroege middeleeuwen een belangrijke rol in de historische ontwikkeling van Zoutleeuw. De Sint-Sulpitiuskerk, de eerste parochiekerk van Zoutleeuw, vormde in de late middeleeuwen de kern van het dalscholierenklooster en functioneerde als garnizoenskerk ten tijde van de citadelfase. De huidige ligging van de Spaanse Citadel, net buiten maar toch aansluitend bij de stadskern van Zoutleeuw, vergroot het unieke karakter en wetenschappelijke potentieel van de site. Het nog aanwezige archeologisch bodemarchief (zoals de laatmiddeleeuwse stadsmuur, de Koepoort, grachten en wallen, skeletresten) vormt niet alleen een belangrijke bron van informatie over de vroegste geschiedenis van het vroegmiddeleeuws gehucht Ophem met parochiekerk dat evolueerde naar een kloosterareaal intra muros, maar ook over nederzettingspatronen en de militaire geschiedenis van Zoutleeuw. Dankzij het enorme strategisch belang van de stad Zoutleeuw zijn niet alleen heel wat historische bronnen bewaard, maar vormt zowel het bouwkundig als archeologisch erfgoed van de stad een grote rijkdom. De potentiële kennisvermeerdering over het militair erfgoed is significant. Archeologisch onderzoek kan informatie opleveren over de manier waarop dergelijke sites zijn aangelegd, aangepast, onderhouden en ontmanteld. Bovendien huisvest de site een waardevolle fauna en flora. De site is een belangrijke archeologische en historische zone en dient behouden te worden als een belangrijke getuige enerzijds en met het oog op toekomstig onderzoek anderzijds.

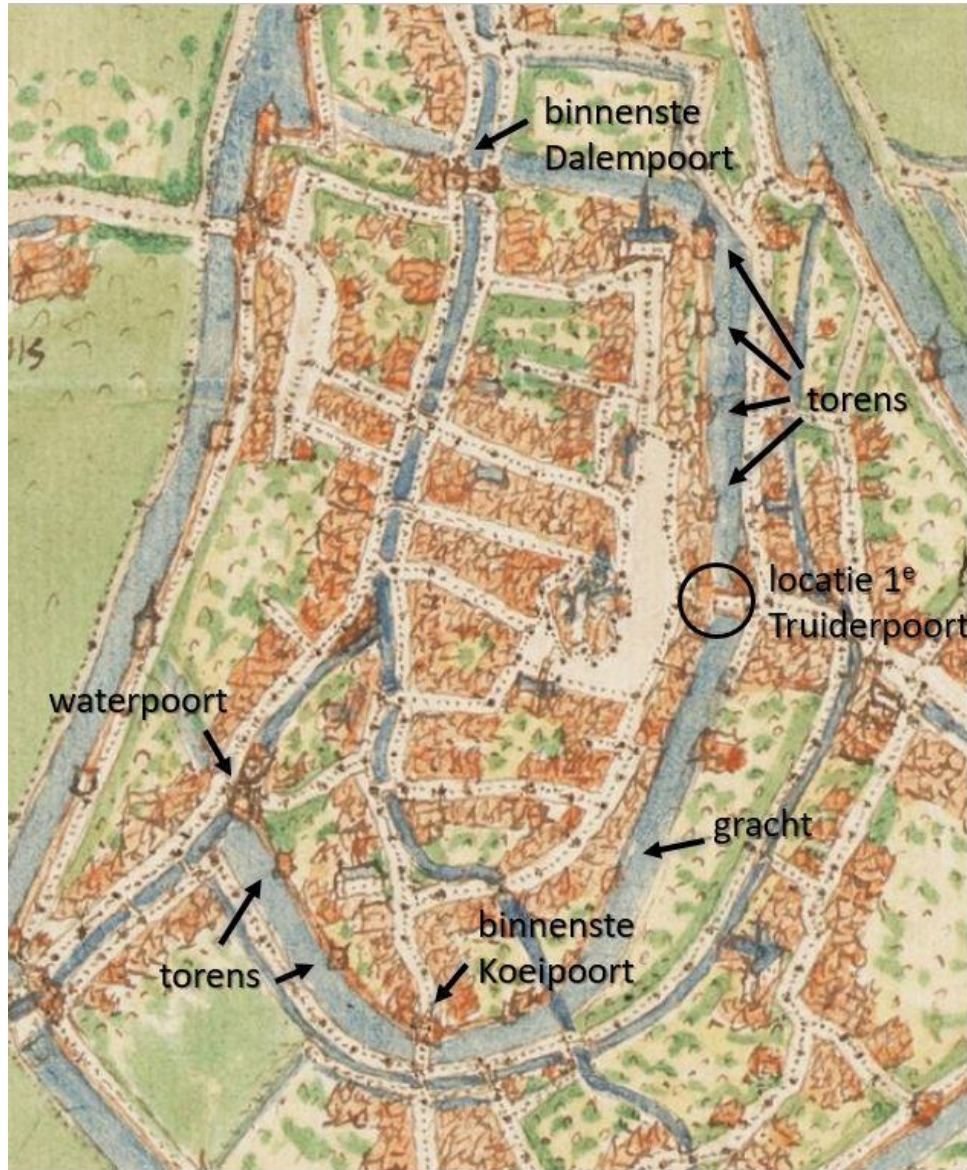
Beschermingsdossier:

“... In Vlaanderen zijn een aantal citadellen uit de Spaanse periode gekend. Antwerpen, Gent, Kortrijk en Ieper zijn – niet bewaarde – voorbeelden van een citadel met een perfecte geometrische vorm. Ook de citadellen van Dendermonde, Oostende en Nieuwpoort zijn verdwenen. ...”

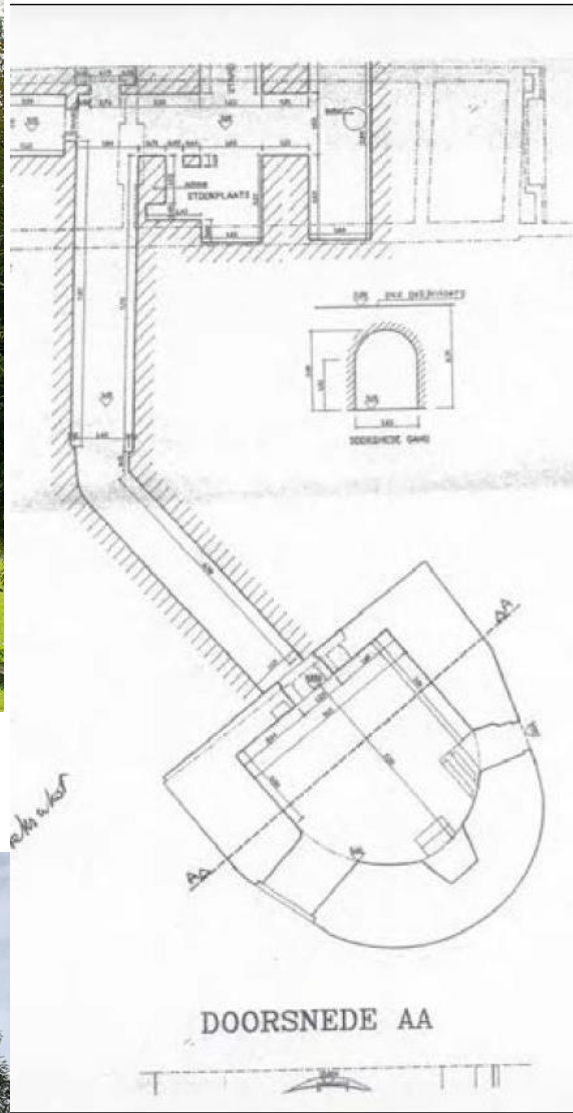
Welke sporen zijn er nog op terrein?

- Bouwkundige structuren
- Landschap
- Archeologie

'Heksenkot'

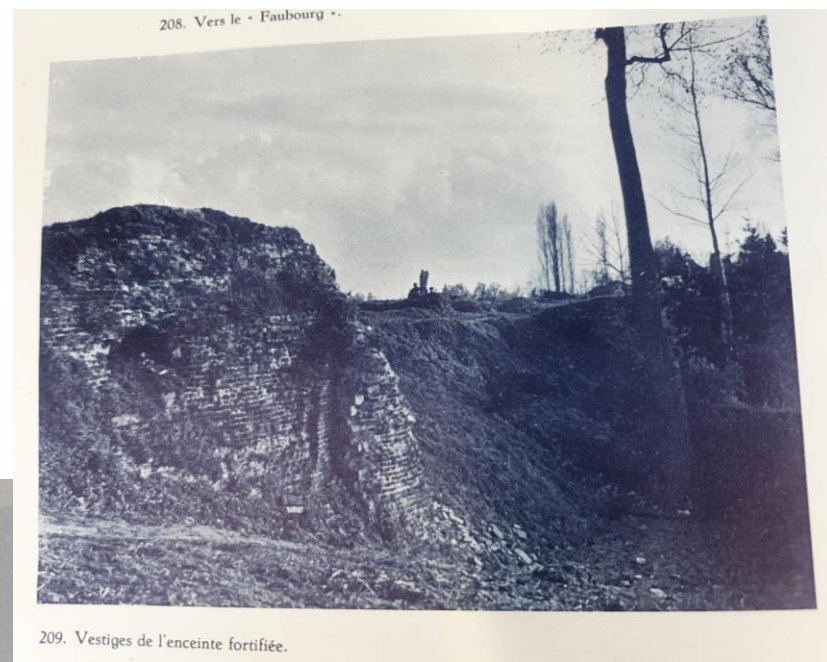
- Toren 14de-eeuwse omwalling
- 17de eeuw: verlaagd, punt bastion, kruitopslag
- Eind 19e eeuw: 'folly' in park bij villa Fineau, conciergewoning bovenop

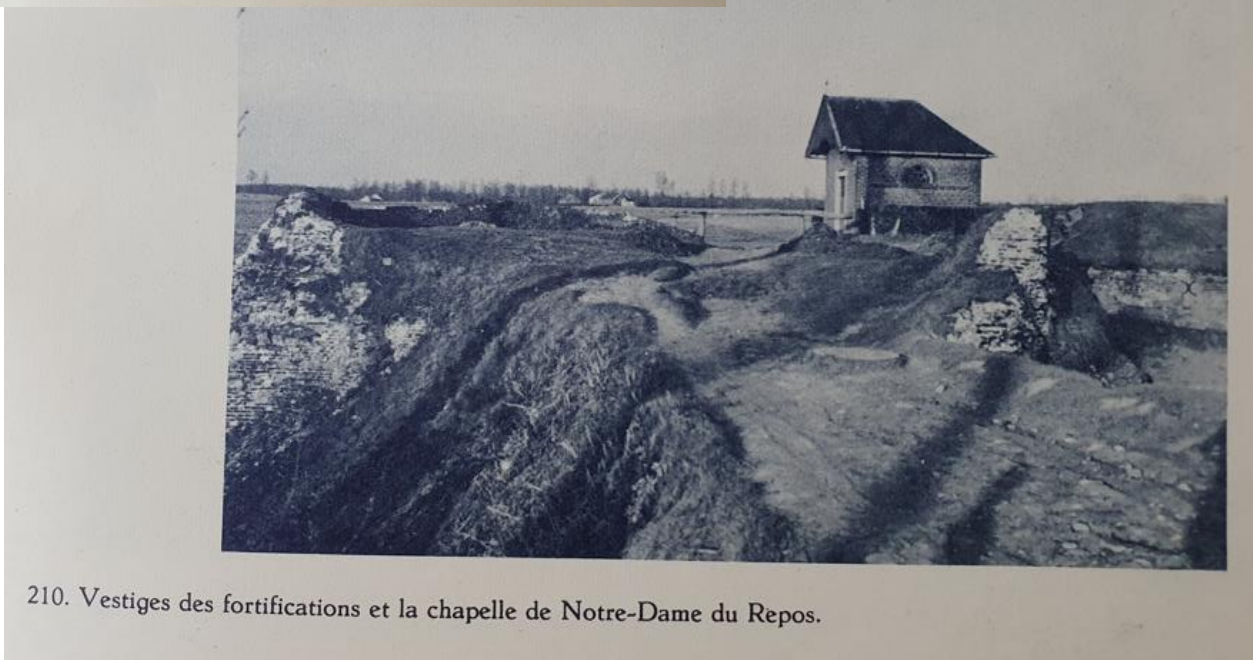

209. Vestiges de l'enceinte fortifiée.

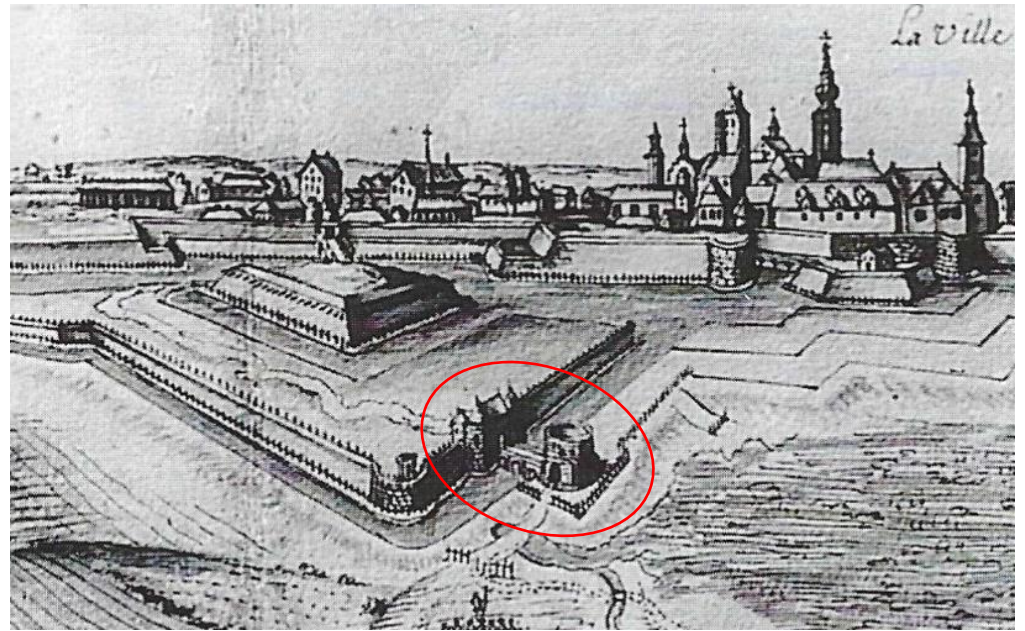
210. Vestiges des fortifications et la chapelle de Notre-Dame du Repos.

Uit: Louis WILMET
(1938) "Léau, la ville des
souvernirs. Illustrations."

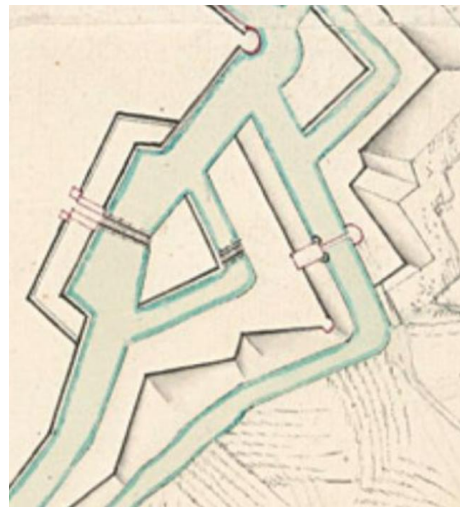
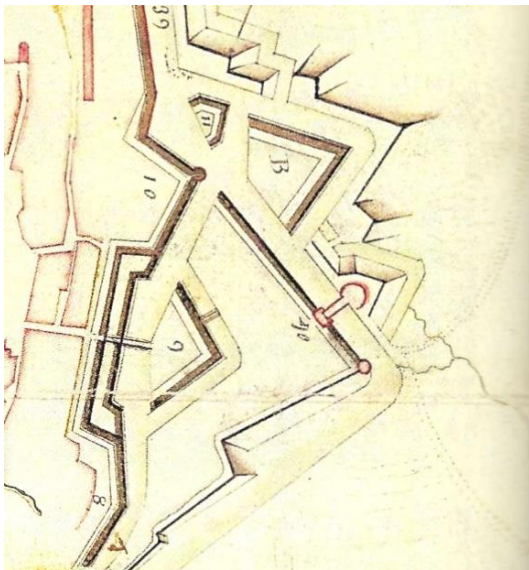

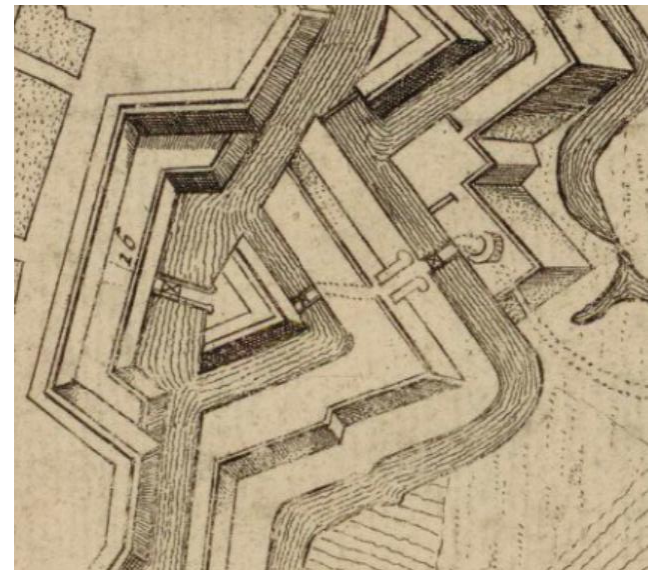
Stadsplan van Deventer,
ca. 1560?

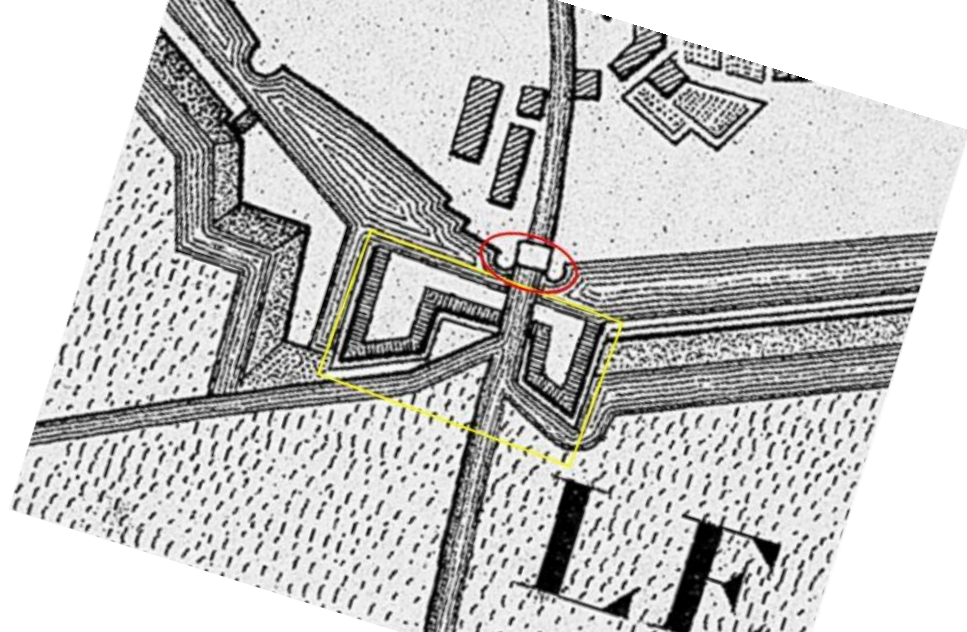
Gezicht op Zoutleuw, 1678

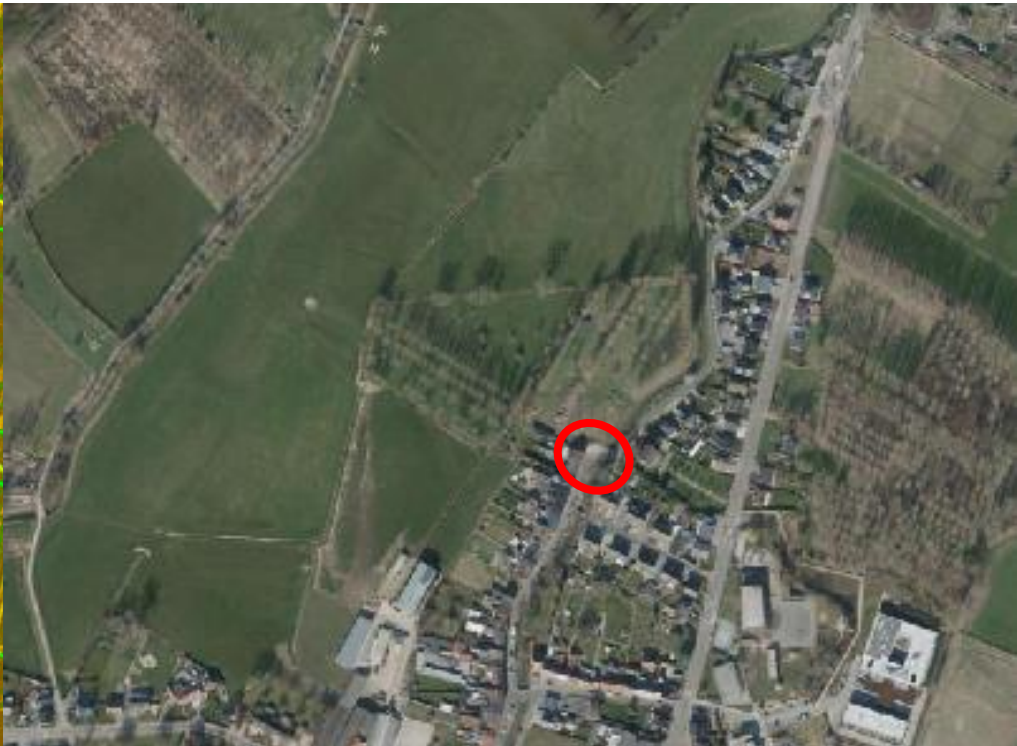
Plannen, ca. 1705

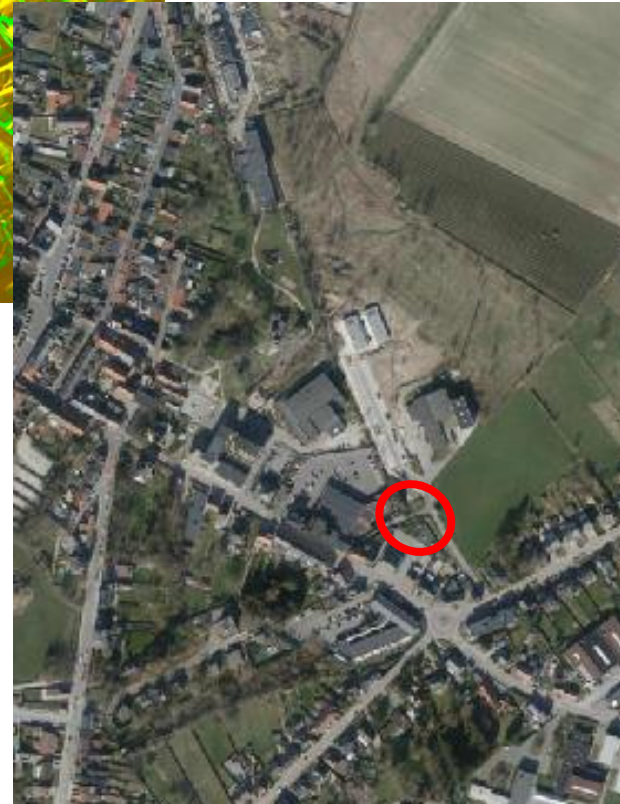
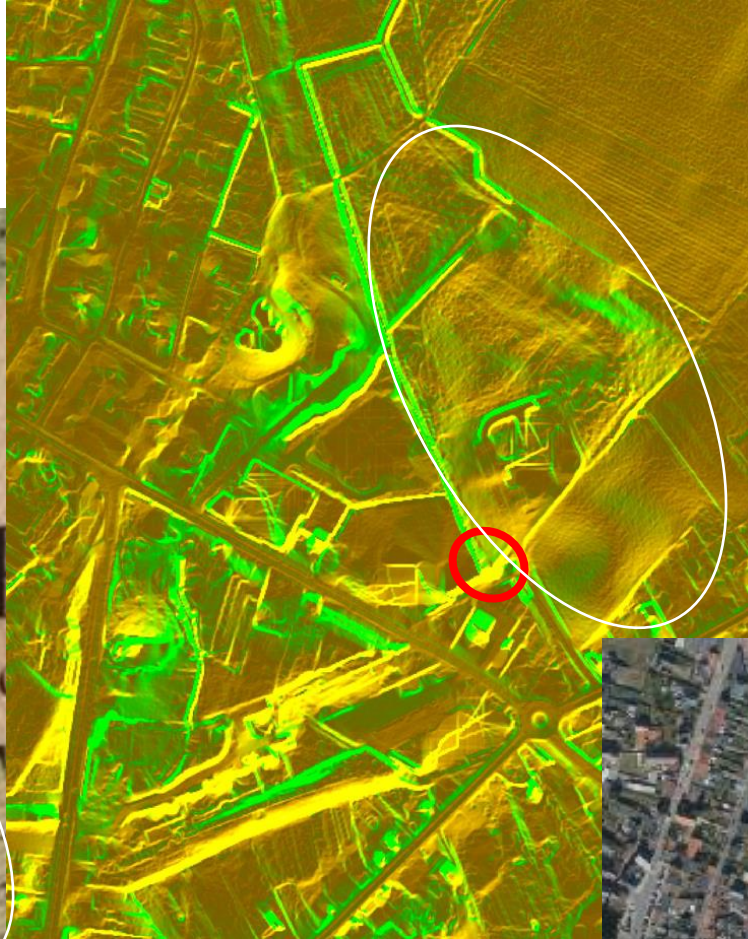

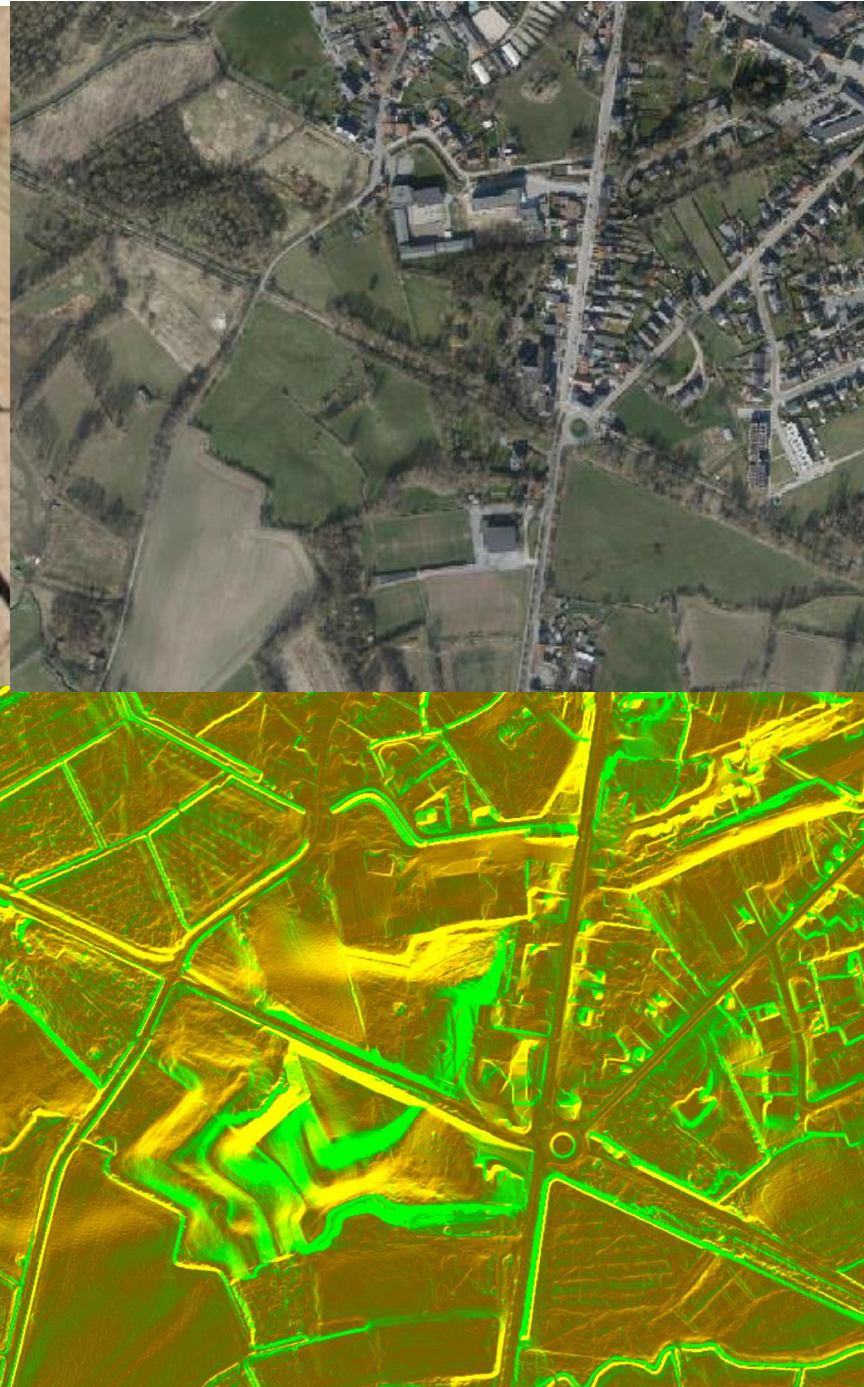

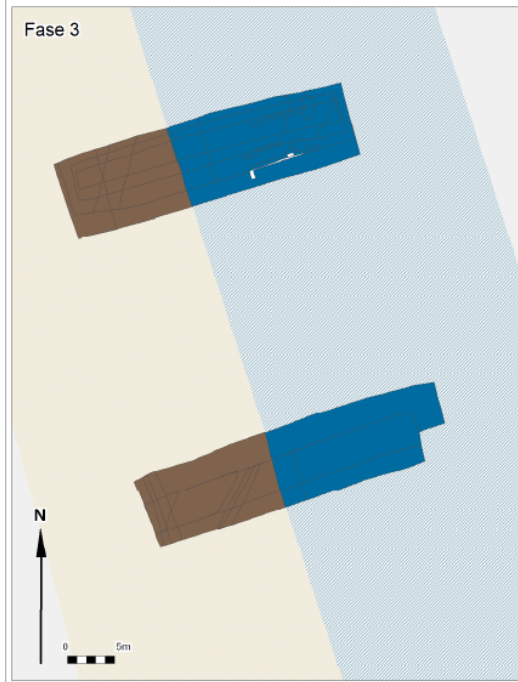

Wat leren we uit archeologisch onderzoek?

2013: archeologisch onderzoek door VEC

Fase3

■ Gracht
■ Wallichaam

■ Loop gracht
17e eeuw

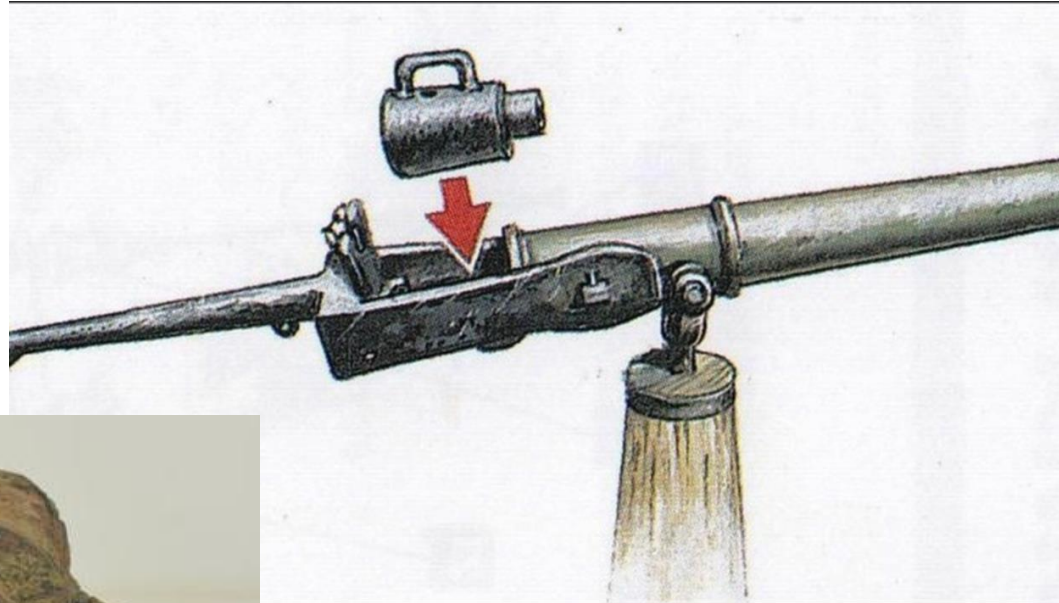
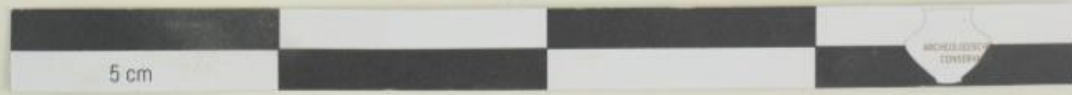
■ Wallichaam

2019: archeologisch onderzoek door Archebo

2019: archeologisch onderzoek door Archebo

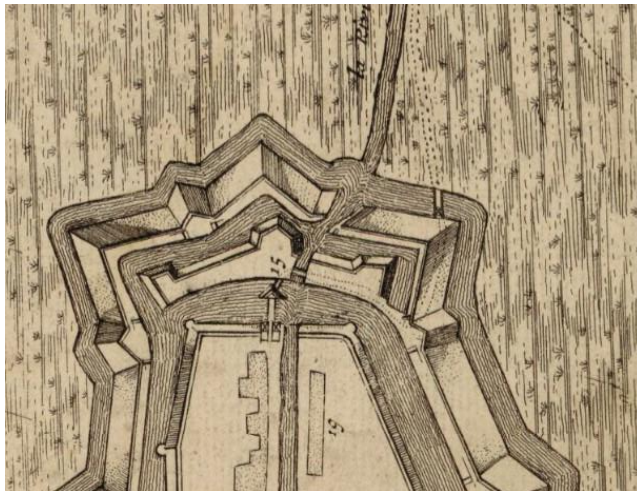

Feb 2022
ARON
middenschool

Maart 2022
Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie
Site 'Limonadefabriek'

Sep/okt 2022
J. Verrijckt Archeologie & advies
School 'Tinteltuyn'

Figuur 68: Vlakfoto 'greppels' S46 en S47/48 in vlak 2 (© J. Verrijckt bv)

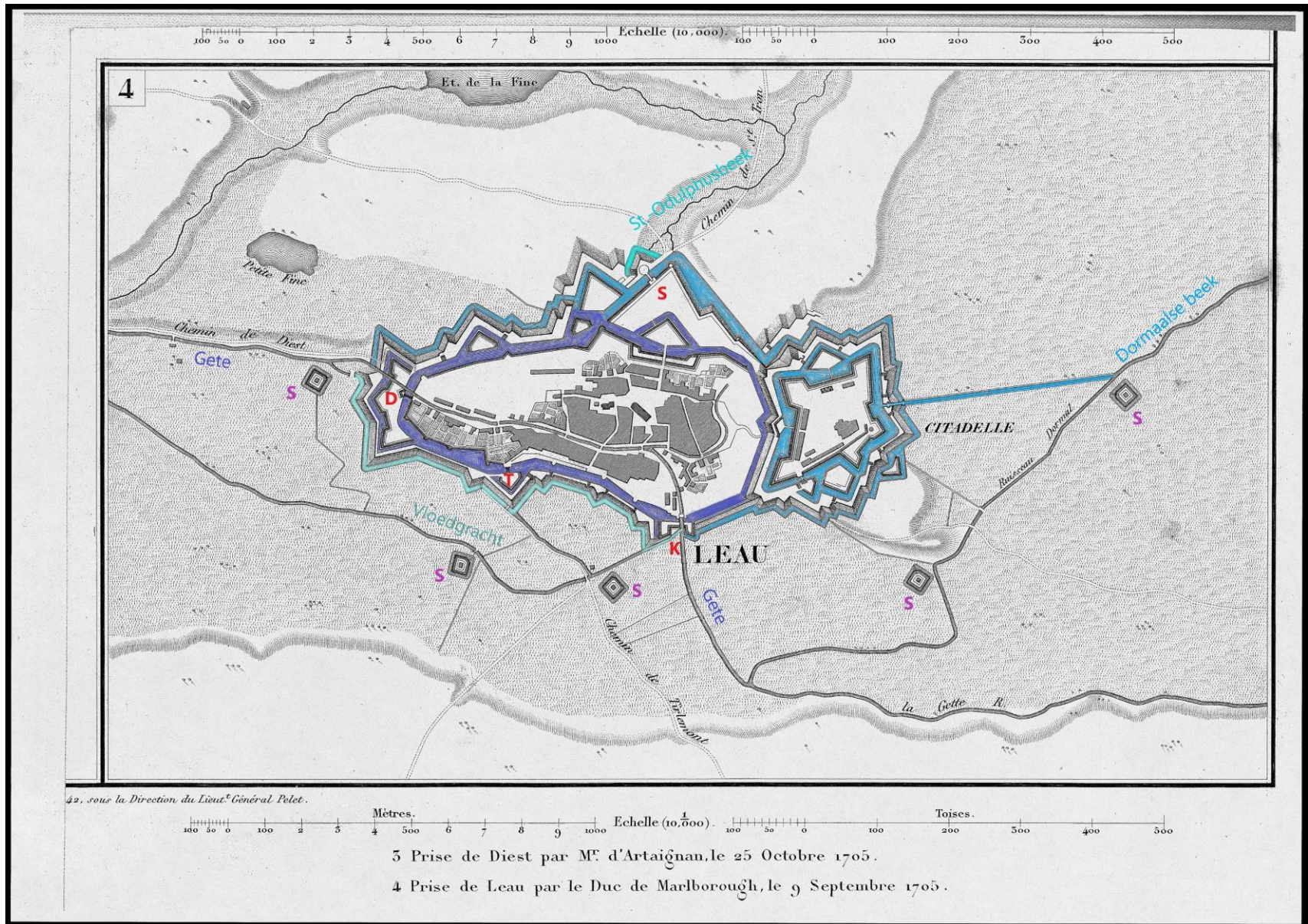
“STEDEN ONDER KANONNENVUUR”
“Gebastioneerde vestingwerken,
in de 16de-18de eeuw aangelegd rond
middeleeuwse steden.
Multidisciplinair syntheseonderzoek en
kader voor toekomstig terreinonderzoek”

voorb. aanvraag, samen met
Antwerpen, Herentals en
Oudenaarde

Partners???

Vestingwerken vroeger versus waterbeheer nu

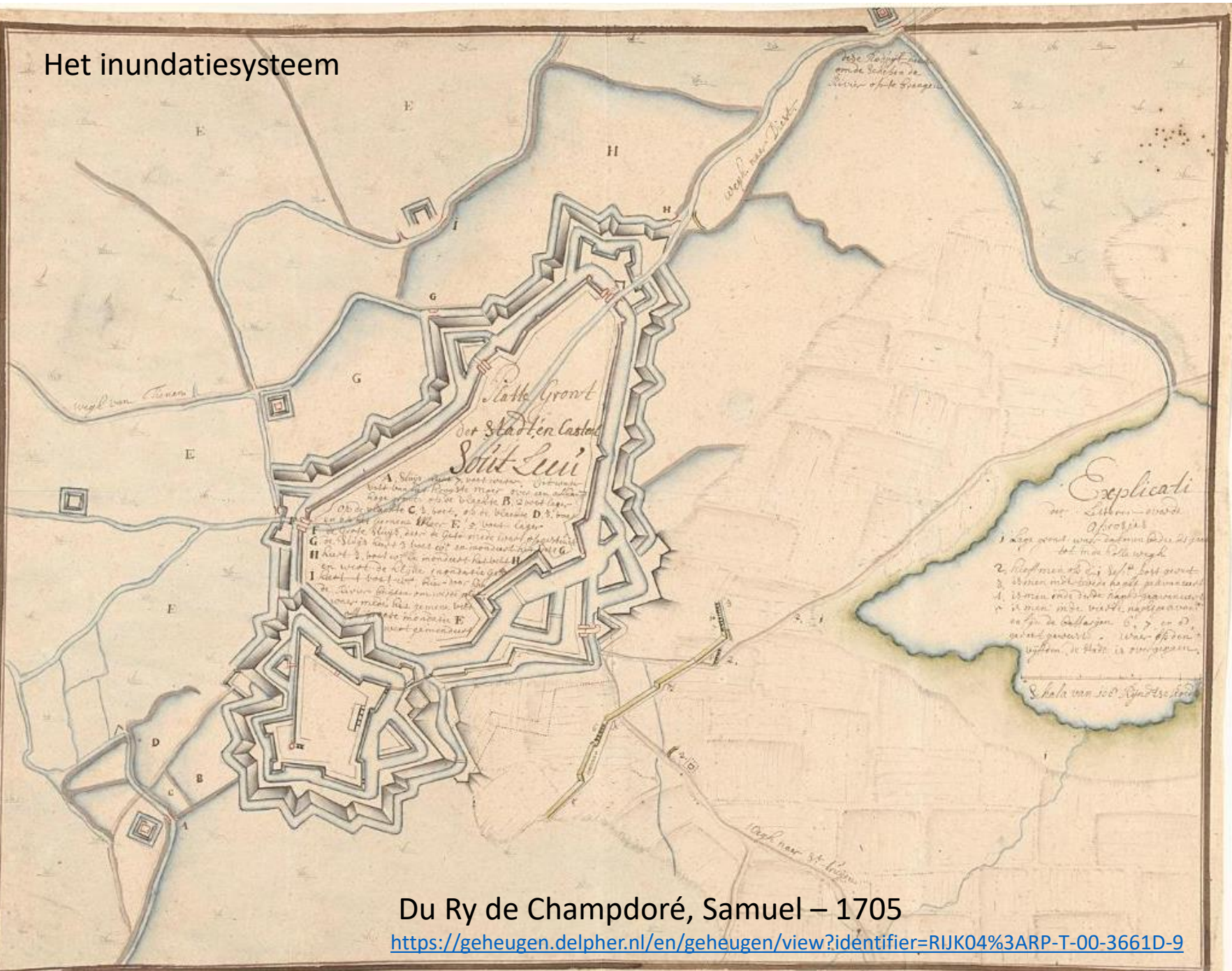

Eigen aanduiding in blauwtinten: waarschijnlijke watertoevoer in vestinggrachten anno 1705.

Rood: de poorten: Sint-Truidense-, Diester-, Tiense en Kunckensepoort. Paarse S: locatie schansen.

Op: plan van 1705, inname van Zoutleeuw, Général Pelet (archief José Huypens Zoutleeuw).

Het inundatiesysteem

Du Ry de Champdoré, Samuel – 1705

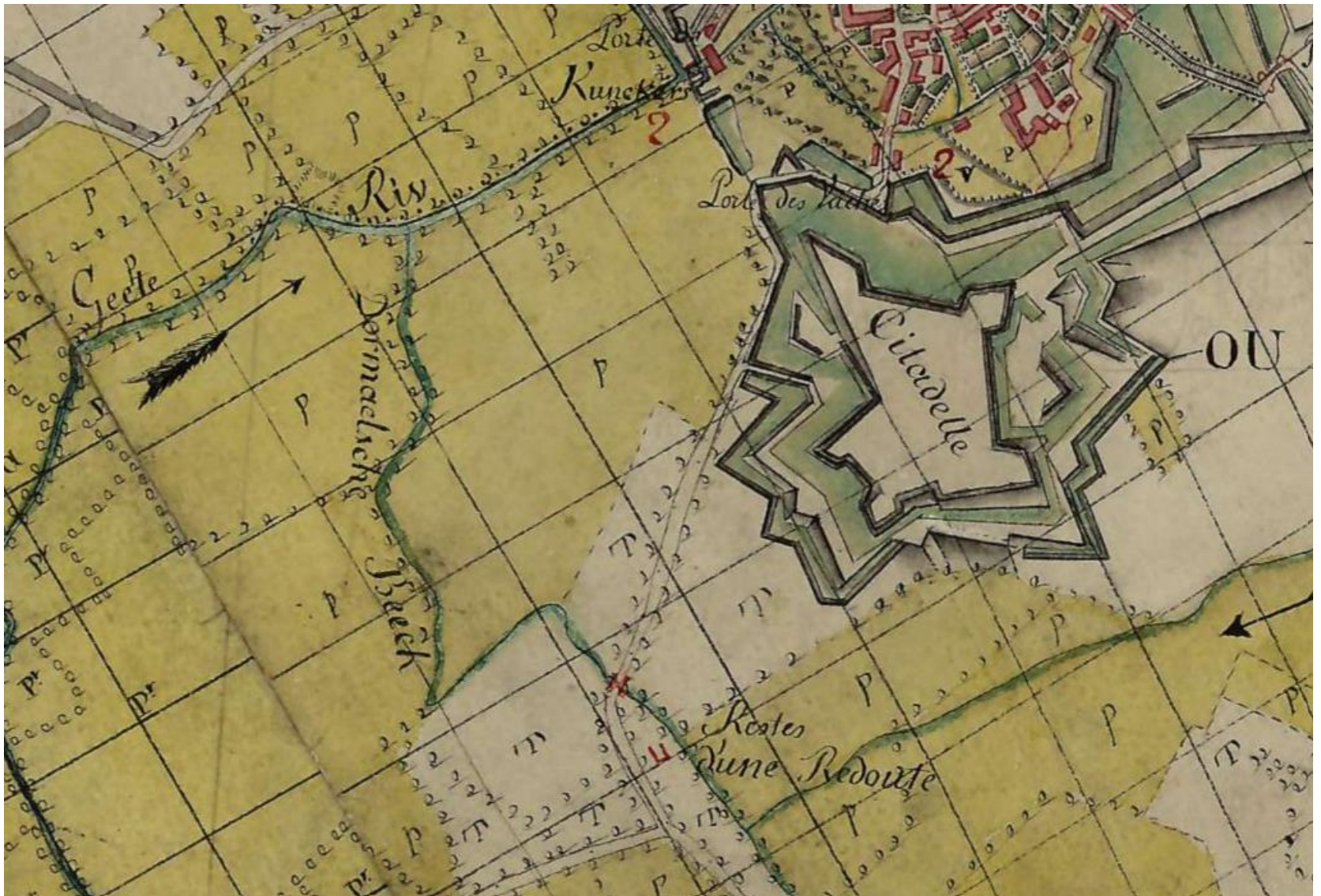
<https://geheugen.delpher.nl/en/geheugen/view?identifier=RIJK04%3ARP-T-00-3661D-9>

oet starten lasten

Sout Leui

A Sluys Rust 7. voet water. Dit water valt van het hoogste moer over een aalhangt
 hoge gront op de vlachte B. 2 voet lager.
 op de vlachte C. 3. voet, op de vlachte D. 3. voet
 en op het gemene Meer E. 5. voet lager
 F de Grote Sluys, daer de Gete mede west opgaert
 G de Sluys keert 3. voet wt en mondt het velt G
 H keert 3. voet wt en mondt het velt H
 en west de kleine Inondatie G
 I keert 4. voet wt. Hier door kan
 de Rivier buigen om wedde zijde
 waar mede het gemene velt
 oft grote inondatie E
 west gemondert

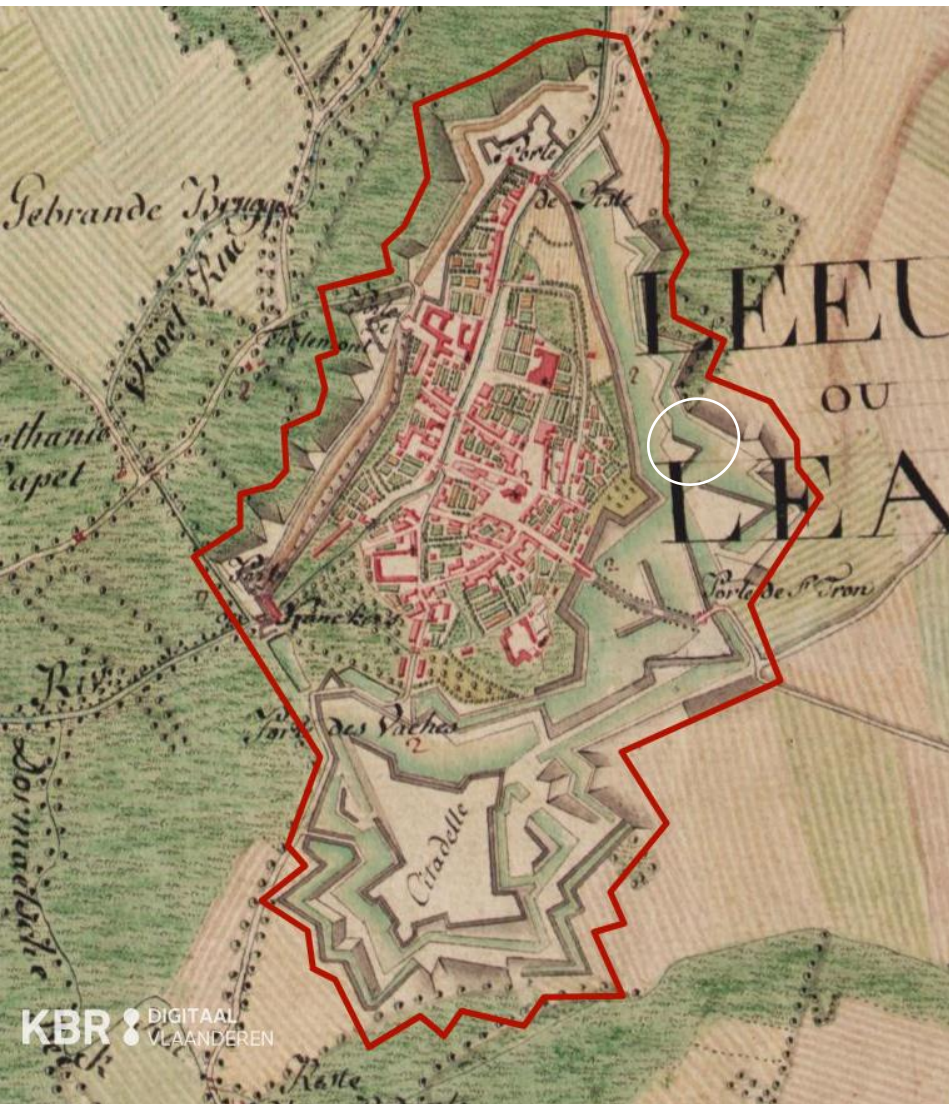
Ferrariskaart – Weense versie – originele planchetkaarten (mapire.eu)

P= prairie; T = terre labourable

‘Heroveren’? Hoe(zo)?

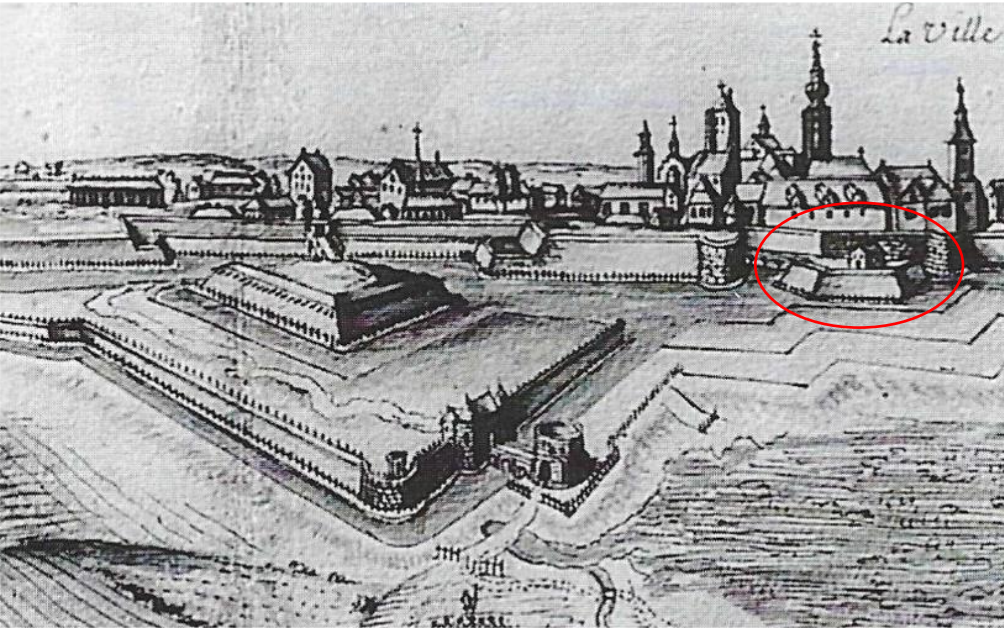

1. Reconstructie ravelijn en stuk vestinggracht?

Basis voor reconstructie van ravelijn

plan van 1678

Gezicht op Zoutleeuw, 1678

tekening van een ravelijn elders, met magazijn / schuilhuisje

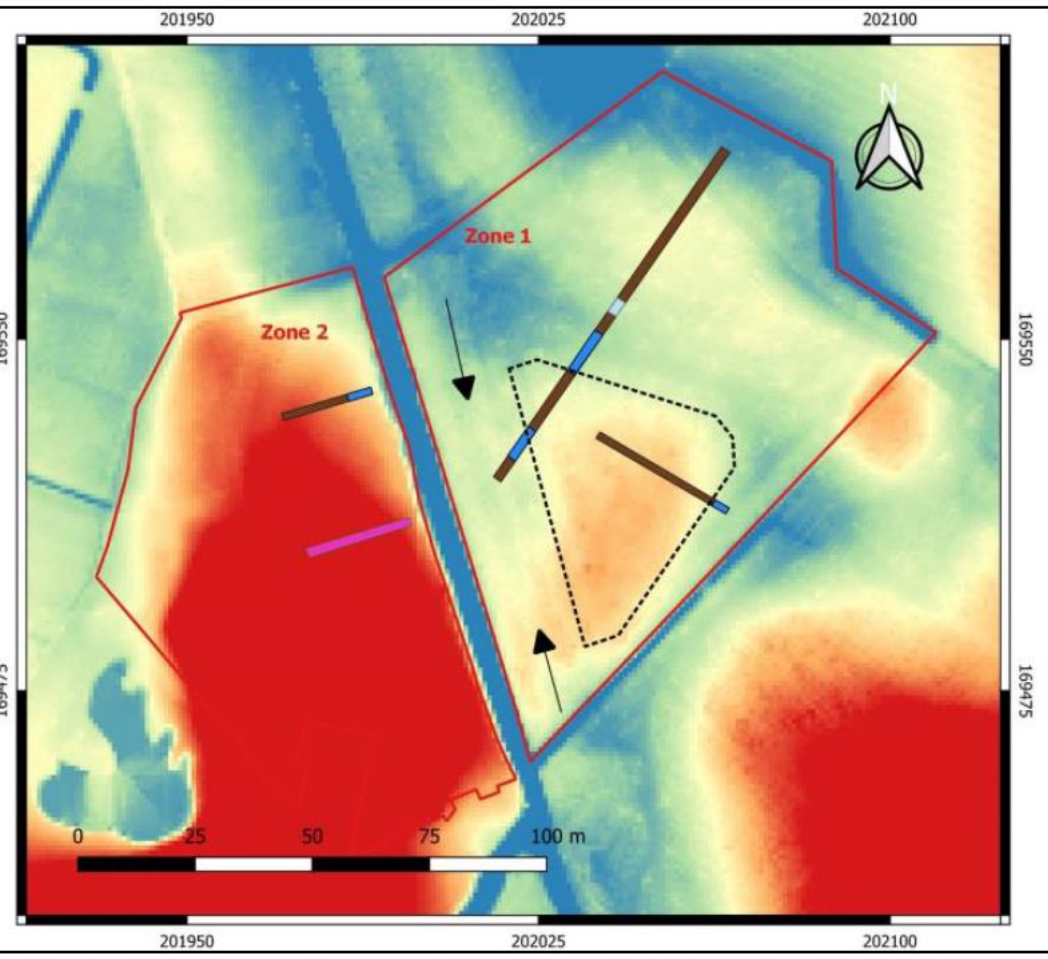
ARON bv
Archeologisch projectbureau
Neremweg 110 - 3700 Tongeren

Site: Zoutleeuw - Project 'Ravelijn'
Projectnr ARON: ZO-22-RA
Projectcode onderzoek: 20221348

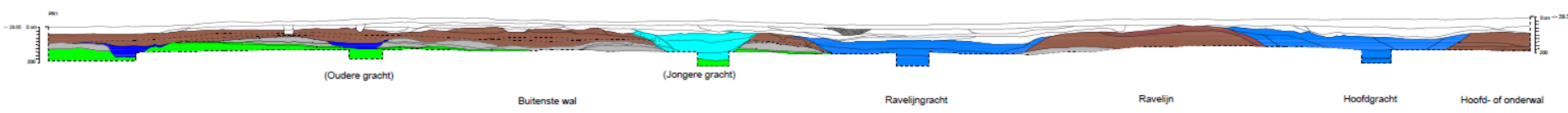
Bron: QGIS/geopunt 22/12/2022
Archeif Vincennes (Fr.) Tab. 78

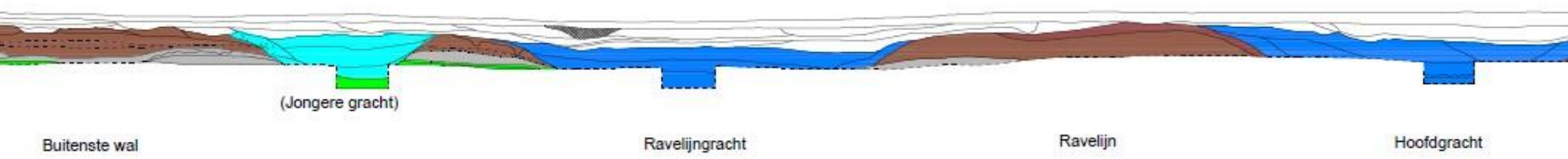
g|taal plan, aanmaatschaal 1:1500

- Aard-lichaam
- Grachten
- Ravelijn locatie
- Jongere gracht
- Recentere verstoring

Afb. 57: Uittreksel uit het digitaal hoogtemodel Vlaanderen II met projectie van de aardlichamen en grachten die in de sleuven werden aangetroffen, aanduiding van de vermoedelijke locatie van de ravelijn (zwarte stippelijijn) en enkele gedempte kleine grachten (zwarte pijlen).

Buitenste wal

(Jongere gracht)

Ravelinggracht

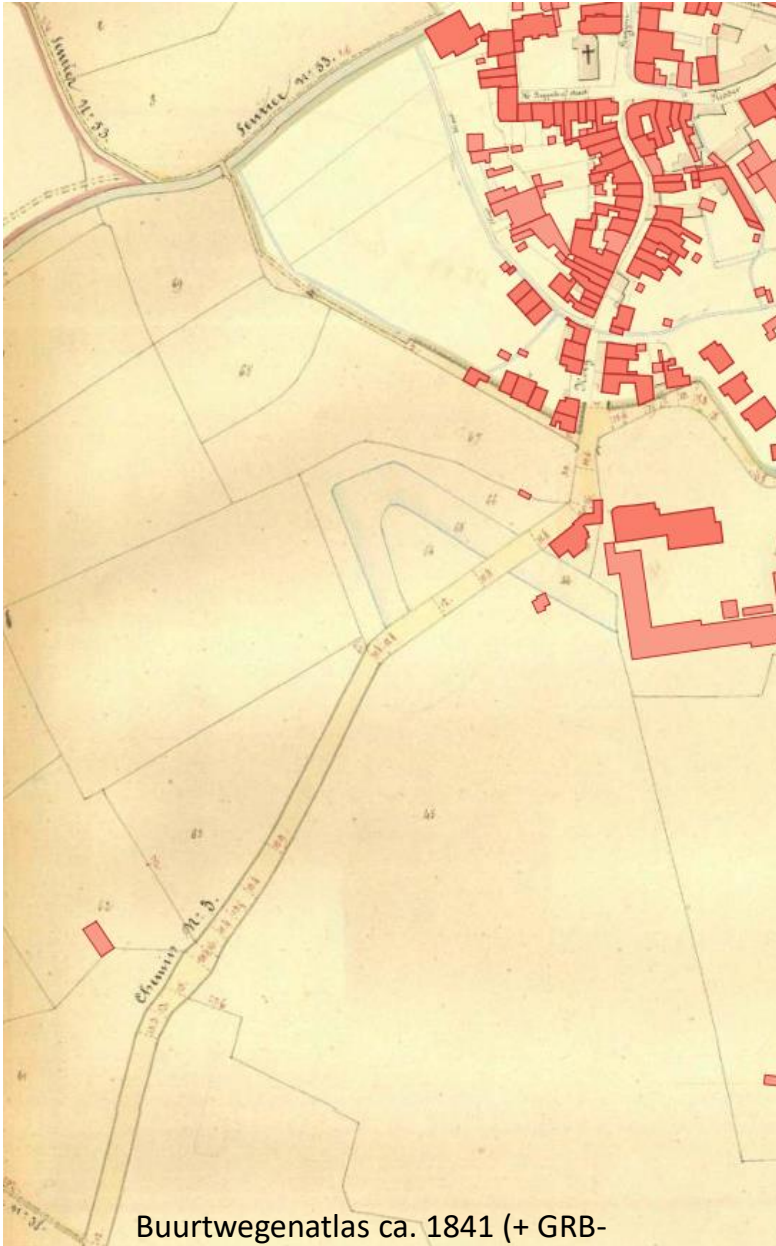
Ravelijn

Hoofdgracht

Halfbastion Sint-Carolus (citadel)

Halfbastion Sint-Carolus (citadel)

Buurtwegenatlas ca. 1841 (+ GRB-gebouwen)

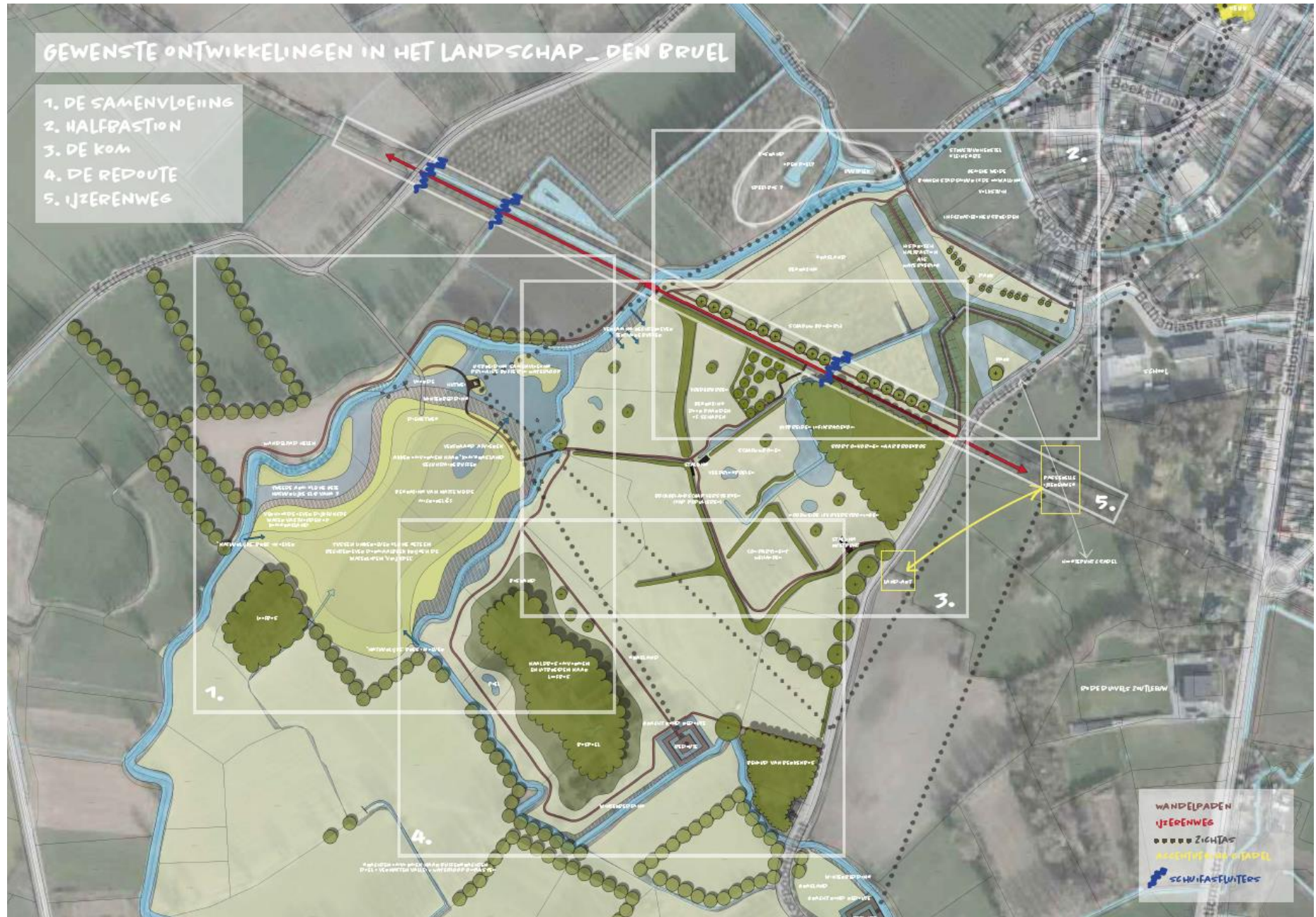
Ferrariskaart (1771-78)

Halfbastion Sint-Carolus (citadel): evocatie + waterkerend ?

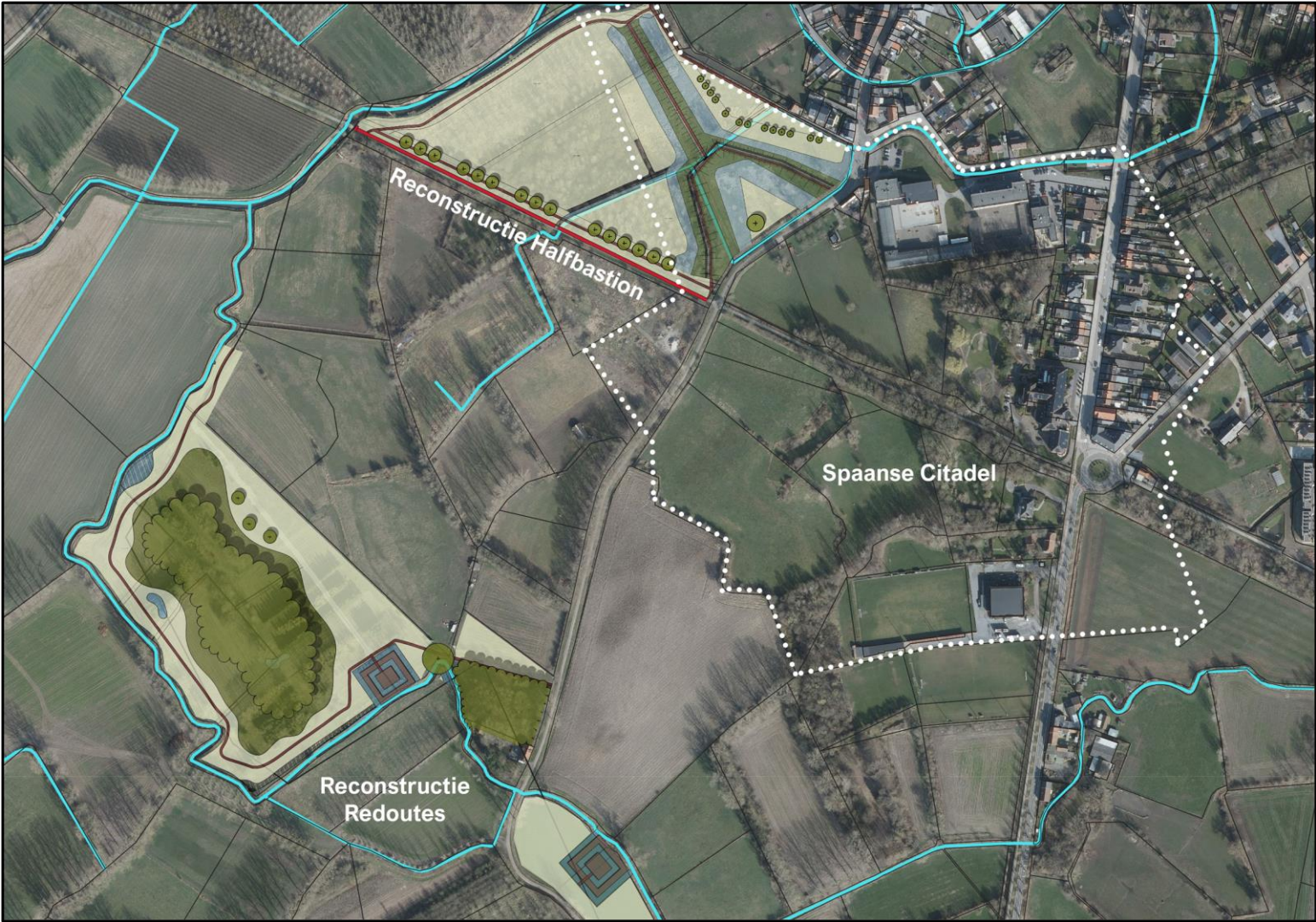

GEWENSTE ONTWIKKELINGEN IN HET LANDSCHAP _ DEN BRUEL

1. DE SAMENVLOEIING
2. HALFBASTION
3. DE KOM
4. DE REDOUTE
5. IJERENWES

WANDELPADEN
IJERENWES
..... ZICHTAS
AANDEKING VAN HET
IJERENWES
SCHUIFASLUITERS

Reconstructie Halfbastion

Spaanse Citadel

Reconstructie Redoutes

Werken aan lokaal
draagvlak!

Vestenwandeling

Zoutleeuw

Zin in een archeologische wandeling?

Doorheen de stad, de natuur errond en langs de Kleine Gete?

Dat kan, met de izi.TRAVELapp op je eigen smartphone.

Start: Zoutleeuw, Grote Markt
5km – ca. 2u

Info en brochure:
zoutleeuw.be/de-vestengordel

Met de steun van:

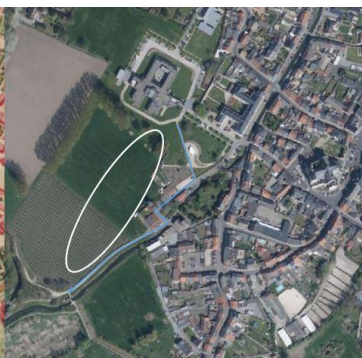

Vlaanderen
is erfgoed

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

fundament van
halfronde toren

Zin in een archeologische wandeling?

Doorheen de stad, de natuur errond en langs de Kleine Gete?

Dat kan, met de izi.TRAVELapp op je eigen smartphone.

Start: Zoutleeuw, Grote Markt
5km – ca. 2u

Info en brochure:
zoutleeuw.be/de-vestengordel

Met de steun van:

Vlaanderen
is erfgoed

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

els mertens

08-11-2021

prachtige natuur met steeds een terras of bankje in de nabijheid. Ook de audio maakt je nog meer bewust van het historische verleden! Top!

Miek Mertens

04-14-2021

Toffe wandeling. Heb ervan genoten!!

WB

02-21-2021

Leuke wandeling met interessante uitleg.

Liesbeth Heyns

11-15-2020

Leuke stadswandeling

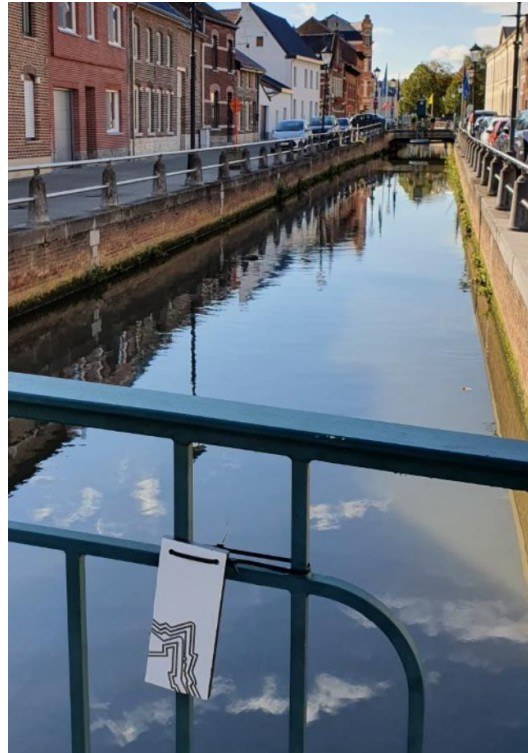
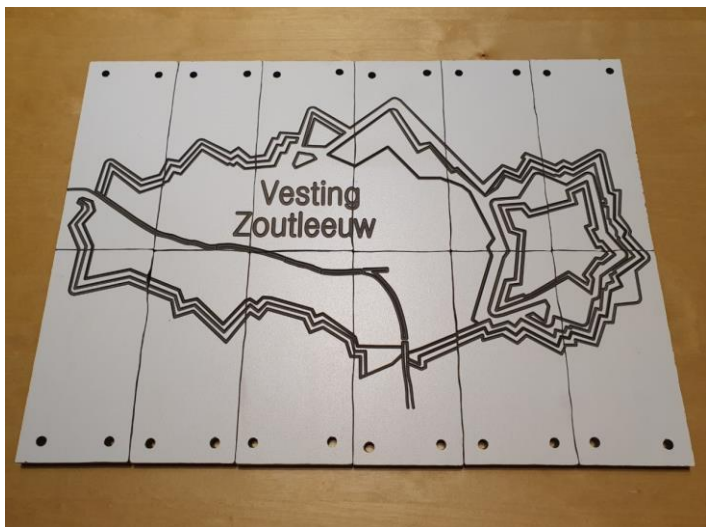

Tersago

10-11-2020

Aangename en gevarieerde tour.

VERL EEN BE L EEN

LEZINGENREEKS

Zoutleeuw en omstreken
tijdens de “Nieuwe Tijd”
(16^e-18^e eeuw)

1

“De 16^e-eeuwse cartograaf Jacob van Deventer, een man met een plan”

Dinsdag 19 april 2022 – 20.00 u
GC De Passant Zoutleeuw

Lezing door prof. dr. Bram Vannieuwenhuyze en
IOED-archeologe Marijke Wouters

VERLIEVEN BELEVEN

LEZINGENREEKS

Zoutleeuw en omstreken
tijdens de “Nieuwe Tijd”
(16^e-18^e eeuw)

2

“Zoutleeuw in de 17^e eeuw:
citadel, bastions en courtines”

Donderdag 5 mei 2022 – 20.00
u

GC De Passant Zoutleeuw

Lezing door prof. dr. Piet
Lombaerde

V E^{RL} E^D B E^L E^V E^N

LEZINGENREEKS

Zoutleeuw en omstreken
tijdens de “Nieuwe Tijd”
(16^e-18^e eeuw)

“Franciscus Ouwercx en het
17^e-eeuwse oorlogsleed in
onze grensstreek”

Dinsdag 31 mei 2022 – 20.00

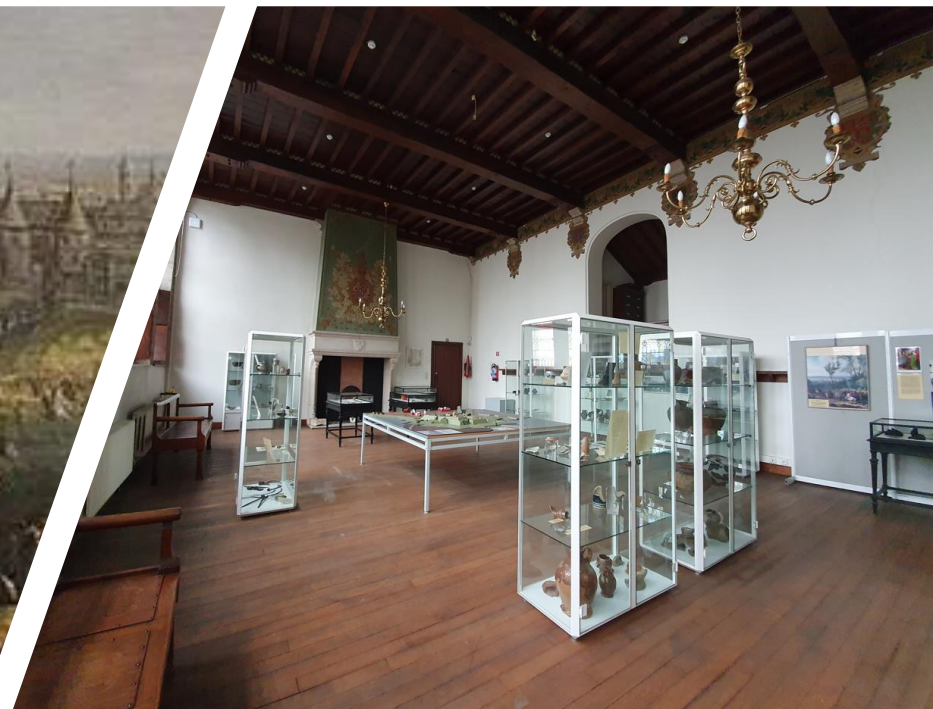
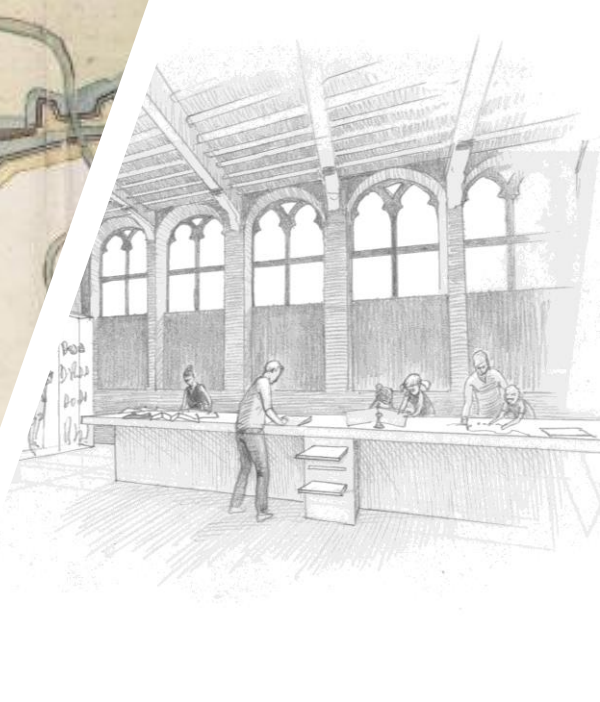
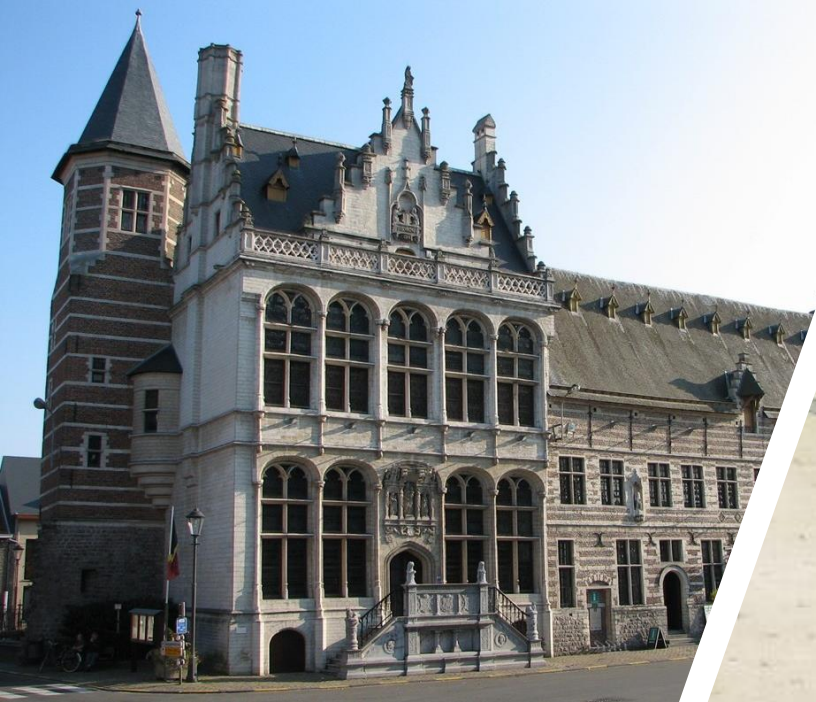
u

GC De Passant Zoutleeuw

Lezing door Willem Driesen

<https://www.ioedzuidhageland.be/projecten/herover-vestingstad-zoutleeuw>

Samenwerkingsverband met stad Zoutleeuw

Stad Zoutleeuw is bij toeristen vooral bekend als pittoresk stadje met een 'middeleeuws' karakter: met haar prachtige, gotische Sint-Leonarduskerk, haar middeleeuwse stratenpatroon, haar mooie stadhuis. Maar wist je dat Zoutleeuw in de 17de- begin 18de eeuw ook een strategisch belangrijke vestingstad is geweest?

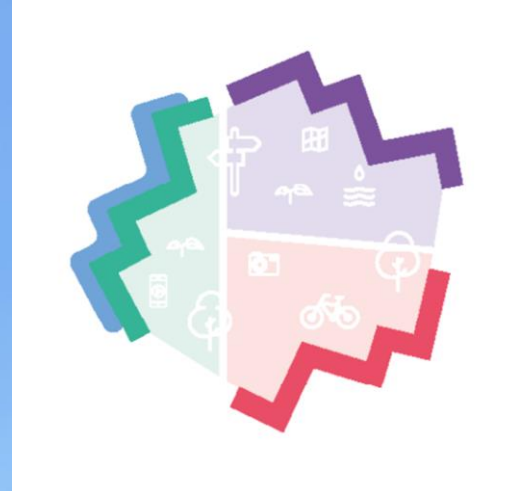
Dankzij onze samenwerkingsovereenkomst met de stad Zoutleeuw kunnen wij als IOED extra inzetten op het - tot nu ondergewaardeerde - vestingverleden van de stad.

Samen met de stad willen wij dit vestingerfgoed beter kenbaar maken en in fasen opnieuw beleefbaar maken in het (stads)landschap. Als IOED zetten we dan ook in op meerdere aspecten: kennisopbouw, kennisdeling, netwerking, ontsluiting, beheersadviezen, ...

Versterking door netwerking!

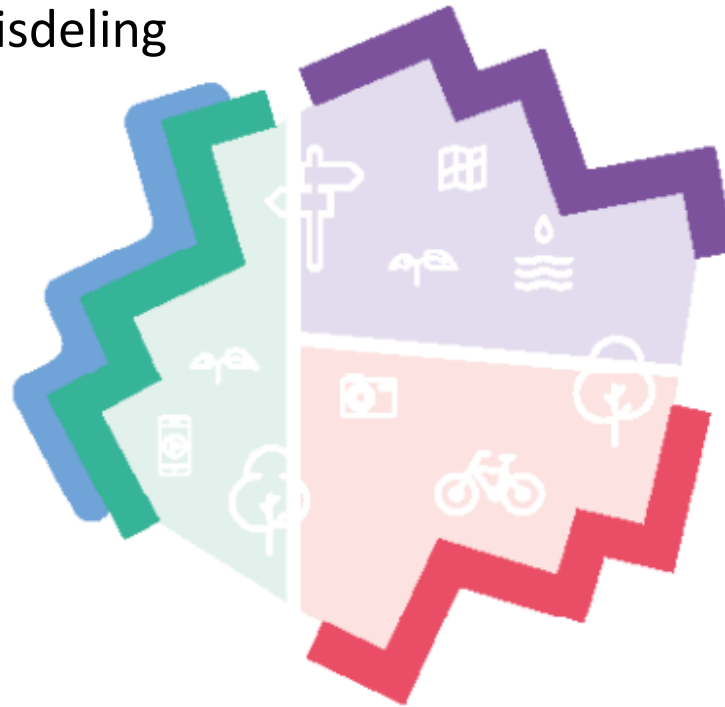
Overlegplatform Vlaamse Vestingsteden

Kennisdeling

Gezamenlijk archeologisch
syntheseonderzoek

Potenties i.f.v.
BlueDeal

Visie op
ruimtelijke
planning

Kansen toerisme:
'Vlaamse
vestingsteden'

Vestingverhaal ontsluiten
= werken aan draagvlak

Regiment

a
n
n
o

1
7
0
0

Spinola

Regiment Spinola

anno 1700

VZW

Photography By Veerle Jonckers

Regiment Spinola anno 1700

VZW

